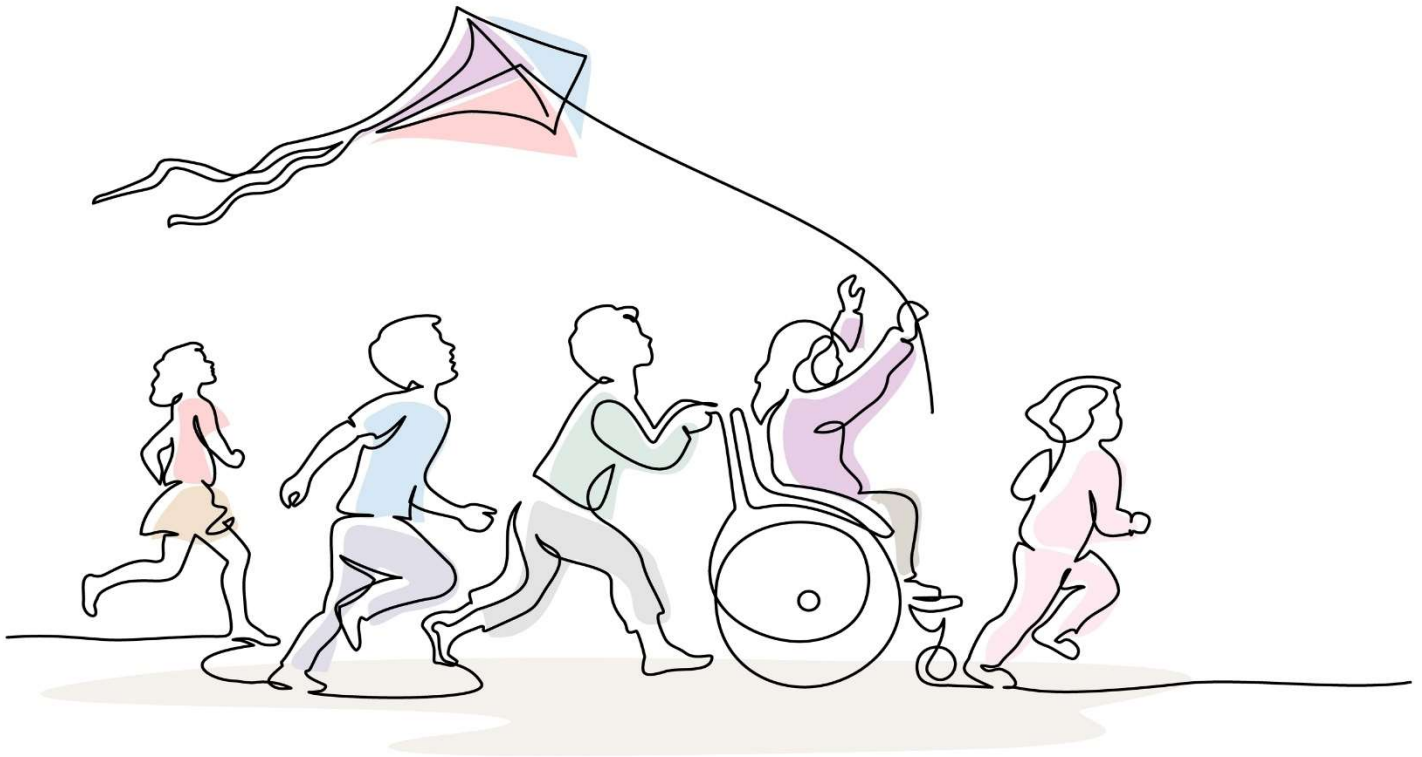

Samenspeelplekken Den Haag

Een evaluerend onderzoek naar het (samen)spelen van kinderen
met en zonder een beperking in twee speeltuinen

Colofon

Een onderzoek van:

De Haagse Hogeschool
Gerben Helleman
Rinus van der Schoof
Karlijn Sporrel

en

Hogeschool Utrecht
Ryan Beekhuizen

Met medewerking van:

Monique Berger
Sanne de Vries

Manon Bloemen

Lectoraat Gezonde leefstijl in
een stimulerende omgeving
Lectoraat Technologie voor inclusief
bewegen en sport
Centre of Expertise Health Innovation

Lectoraat Bewegen en Opgroeien doe je Samen
Kenniscentrum Gezond en Duurzaam Leven

In opdracht van:

Gemeente Den Haag

In samenwerking met:

Voorall

Uitgever:

De Haagse Hogeschool & Hogeschool Utrecht

Datum:

11 december 2025

Fotografie:

De foto's in dit rapport zijn gemaakt door de auteurs. Geen van de foto's mogen zonder toestemming van de auteurs verder worden verspreid.

Samenvatting

De gemeente Den Haag kent een groot aantal speelplekken die zo zijn ingericht dat kinderen met en zonder beperking hier kunnen spelen. De vraag is echter hoe deze samenspeelplekken worden gebruikt en wat daarbij stimulerende en belemmerende factoren zijn. In opdracht van de gemeente Den Haag hebben De Haagse Hogeschool en de Hogeschool Utrecht dit onderzocht met behulp van diverse methodieken en door twee samenspeelplekken te evalueren. Daaruit blijkt dat deze speelplekken aan veel fysieke randvoorwaarden voldoen en een hoge speelwaarde hebben. Dit zorgt ervoor dat deze speelplekken regelmatig tot veel worden bezocht. Kinderen met een zichtbare beperking hebben wij tijdens onze reguliere observaties echter niet gezien. Dit ondanks dat de twee onderzochte speelplekken meerdere, interessante speelattributen hebben die ook bespeelbaar zijn voor kinderen met een beperking. Observaties en gesprekken met ouders leren dat er een aantal potentiële verbeterpunten zijn - zowel in fysieke als sociale zin - om het gebruik te vergroten.

Op het fysieke vlak is het van belang om naast de inclusieve speeltoestellen ook voldoende aandacht te besteden aan de bereikbaarheid, toegankelijkheid en het comfort van deze speelplekken. Daarnaast lijkt er vooral aandacht te zijn voor kinderen met een fysieke beperking en minder voor kinderen met een visuele of verstandelijke beperking.

Tevens dient er meer aandacht te komen voor de sociale drempels die het buitenspelen voor kinderen met een beperking bemoeilijken. Aan de ene kant zijn er de sociale oordelen, de onbekendheid met beperkingen en de uitsluiting door andere mensen en aan de andere kant is er de onzekerheid bij de kinderen met een beperking en hun ouders die ervoor zorgen dat het contact en interactie tussen kinderen met en zonder beperking niet tot stand komt. Kinderen moeten vaak eerst aan elkaars verschillen wennen voordat samenspelen vanzelf kan verlopen. Er is daarom behoefte aan (lichte) begeleiding, toezicht en ondersteuning op speelplekken om inclusief spelen mogelijk te maken. Ook kunnen activiteiten op vaste momenten op specifieke locaties helpen om meer gezinnen te laten deelnemen en het spelen voor alle kinderen toegankelijker te maken.

Kortom, om samenspeelplekken optimaal te benutten, is een combinatie nodig van fysieke toegankelijkheid, sociale toegankelijkheid, deskundige begeleiding en passende activiteiten. Alleen dan kunnen kinderen met en zonder beperking veilig, plezierig en betekenisvol samen spelen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding 5

- 1.1 Aanleiding onderzoek 5
- 1.2 Onderzoeksvragen 5
- 1.3 Onderzoeksmethodieken 6
- 2.4 Leeswijzer 6

2. De speelplekken 7

- 2.1 Katschiplaan 7
 - 2.1.1 Randvoorwaarden 10
 - 2.1.2 Inclusiviteit 10
 - 2.1.3 Speelmogelijkheden van de context 11
 - 2.1.4 Speelmogelijkheden van de attributen 11
- 2.2 Meer en Bos 12
 - 2.2.1 Randvoorwaarden 15
 - 2.2.2 Inclusiviteit 15
 - 2.2.3 Speelmogelijkheden van de context 17
 - 2.2.4 Speelmogelijkheden van de attributen 17
- 2.3 Totaalscores 18

3. Het gebruik van de speelplekken 19

- 3.1 Katschiplaan 19
 - 3.1.1 Het aantal en type kinderen 19
 - 3.1.2 Samenspeelgedrag 20
 - 3.1.3 Speelactiviteiten 21
 - 3.1.4 Gebruik (speel)attributen 23
- 3.2 Meer en Bos 24
 - 3.2.1 Het aantal en type kinderen 24
 - 3.2.2 (Samen)speelgedrag 24
 - 3.2.3 Speelactiviteiten 25
 - 3.2.4 Gebruik (speel)attributen 26
 - 3.2.5 Kinderen met een zichtbare beperking 27

4. De mening van kinderen 30

- 4.1 Ontwerpsessies 30
- 4.2 Scheurlijstjes 32
 - 4.2.1 Waardering van de speelplek 32
 - 4.2.2 Samenspelen 33
 - 4.2.3 Ervaren toegankelijkheid van speeltoestellen 34
 - 4.2.4 Gebruik van de speelplek 34

5. De mening van volwassenen 35

- 5.1 Generatieve focusgroep 35
 - 5.1.1 Eigenschappen inclusieve speeltuin 36
 - 5.1.2 Toegankelijkheid en bereikbaarheid 37
 - 5.1.3 Gedrag van kinderen en interactie 38
 - 5.1.4 Ontwikkeling en kennis 39
 - 5.1.5 Begeleiding op speelplekken 39
 - 5.1.6 Bekendheid inclusieve speelplekken 40
 - 5.1.7 Eigenwaarde in diversiteit 41
- 5.2 Vraaggesprekken in de speeltuin 41
 - 5.2.1 Katschiplaan 41
 - 5.2.1 Meer en Bos 42

6. Conclusies en aanbevelingen 44

7. Geraadpleegde literatuur 50

1. Inleiding

Buiten spelen is van groot belang voor kinderen, omdat het diverse voordelen heeft (Helleman & De Visscher, 2022; Russell et al., 2024). Het geeft kinderen veel plezier en ontspanning. Ook is het gezond, omdat kinderen buiten veel actiever zijn dan binnen en zo in contact komen met de frisse buitenlucht en het buitenleven. Daarnaast is het ook leerzaam omdat kinderen met buiten spelen verschillende vaardigheden leren, zoals motorische en sociale vaardigheden (De Vries & Van Veenendaal, 2012; Martin et al., 2022). Door onderling contact leren ze omgaan met diversiteit en andersgezinden. Wat voor volwassenen geldt, geldt immers ook voor kinderen: onbekend maakt onbemind en dat willen we voorkomen.

Het is van belangrijk dat alle kinderen van deze voordelen van buiten spelen kunnen profiteren. Hoewel dit voor alle kinderen geldt, hebben niet alle kinderen gelijke kansen om buiten te spelen; vooral kinderen met een beperking ervaren vaak belemmeringen bij het buitenspelen (Atkinson et al., 2017; Beekhuizen et al., 2025; Schreuer et al., 2013; Van Engelen et al., 2021). Dit is zorgwekkend, aangezien ieder kind het recht heeft om te spelen, zoals vastgelegd in het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind (Bianguin, 2018). Daarom dient er zowel in het ontwerp als programmering van speelplekken rekening te worden gehouden met deze diversiteit aan wensen en vaardigheden. Dat betekent onder andere dat goed moet worden nagedacht over de bereikbaarheid, variatie, toegankelijkheid en bespeelbaarheid van speelplekken, zodat ook kinderen met een beperking hier kunnen spelen en zo kunnen ervaren dat ze erbij horen. Dat dit nog niet vanzelfsprekend is, blijkt uit recent onderzoek van de Stichting het Gehandicapte Kind (2025): één op de drie kinderen met een beperking komt nooit bij de speelplek in hun buurt. Daarnaast geven zij vaker aan dat ze op deze speelplek vaak alleen zijn.

1.1 Aanleiding onderzoek

In de ‘Lokale Inclusie Agenda’ van de gemeente Den Haag staan verschillende acties die de positie van mensen met een beperking in de Haagse samenleving ten goede moet komen. Eén van de acties gaat over de Haagse samenspeelplekken. Een samenspeelplek is een plek waar kinderen met en zonder beperking elkaar kunnen ontmoeten én samen kunnen spelen. Volgens de gemeentelijke notitie ‘Richtlijn toegankelijkheid in de openbare ruimte’ is dit een speelplek die via een verhard voetpad met een vlakke ondergrond bereikbaar is en waar 70% van de speelaanleidingen bereikbaar en bruikbaar zijn voor alle kinderen (Gemeente Den Haag, 2023). Een speelplek die gericht is op het stimuleren van ontmoeting en samen spelen. Op dit moment zijn er vijf samenspeelplekken in Den Haag en veel andere speeltuinen waar een toegankelijk speeltoestel aanwezig is. Echter, het is niet bekend hoe deze samenspeelplekken gebruikt worden. Worden ze bezocht door kinderen met een beperking? En spelen kinderen met en zonder beperking met elkaar?

1.2 Onderzoeksvragen

De laatste jaren is er nationaal en internationaal steeds meer aandacht voor het buiten spelen voor kinderen met een beperking. In lijn hiermee wordt er ook steeds meer onderzoek uitgevoerd naar dit thema. De mate waarin kinderen willen, mogen en kunnen buiten spelen is echter wel vaak afhankelijk van lokale omgevingsfactoren (Beekhuizen et al., 2025; Matthews, 1992; Morgenthaler et al., 2023; Van Engelen et al., 2021; Veitch et al., 2006; Visser et al., 2025). Voor het optimaliseren en het verder uitrollen van samenspeelplekken in Den Haag is het dan ook noodzakelijk om meer inzicht

te krijgen in de manier waarop deze samenspeelplekken op dit moment zijn ingericht en worden gebruikt om zo meer zicht te krijgen in de Haagse succes- en faalfactoren. De gemeente Den Haag heeft het lectoraat Gezonde Leefstijl in een Stimulerende Omgeving, het lectoraat Technologie voor Inclusief Bewegen & Sport (beide De Haagse Hogeschool) en het lectoraat Bewegen en Opgroeien doe je Samen (Hogeschool Utrecht) gevraagd om hierbij te helpen en onderzoek uit te voeren.

De gemeente heeft daarbij twee hoofdvragen geformuleerd:

1. Hoe worden de samenspeelplekken gebruikt en ervaren in de Gemeente Den Haag?
2. Hoe wordt samenspel tussen kinderen met en zonder beperking gefaciliteerd?

Deze hoofdvragen zijn vervolgens uitgewerkt tot de volgende deelvragen:

- a) Welke kinderen maken gebruik van de samenspeelplekken?
- b) Hoe worden de samenspeelplekken ervaren?
- c) Wat zijn obstakels (sociaal en fysiek) om niet naar de samenspeelplekken te gaan?
- d) Wat hebben kinderen en ouders nodig om gebruik te maken van de samenspeelplek?
- e) Is er op de samenspeelplekken contact tussen kinderen met en zonder beperking? Zo ja, hoe zorgen we ervoor dat dit contact duurzaam is? Zo nee, hoe stimuleren we dit dan?

Voor de uitvoering van dit onderzoek zijn door de gemeente twee samenspeelplekken uitgekozen die nader onderzocht dienen te worden, te weten de speeltuin aan de Katschiplaan in de wijk Ypenburg en de zandspeeltuin Meer en Bos in de wijk Bohemen en Meer en Bos. Op de laatste plek is ook op een zaterdagmiddag een samenspeeldag georganiseerd om zo een grote groep kinderen naar deze locatie te trekken en met deze kinderen en hun ouders in gesprek te kunnen gaan.

1.3 Onderzoeksmethoden

Om antwoord te krijgen op de onderzoeksvragen zijn een aantal verschillende onderzoeksmethodieken toegepast bij deze twee speeltuinen. Zo is er met verschillende brillen gekeken naar succes- en faalfactoren van de samenspeelplekken. Per hoofdstuk wordt de gehanteerde methode verder toegelicht. Dit zijn:

- Kwaliteitsoordeel van de speelplekken aan de hand van een toetsingskader waarmee de twee speelplekken zijn beoordeeld op basis van diverse indicatoren;
- Gebruikersonderzoek aan de hand van kwantitatieve (invulformulieren) en kwalitatieve observaties (veldnotities);
- Beleving- en ervaringsonderzoek kinderen via verschillende creatieve, generatieve methoden;
- Belevings- en ervaringsonderzoek ouders via vraaggesprekken en een generatieve focusgroep.

1.4 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken leest u de bevindingen van deze verschillende onderzoeksmethoden. Daarbij wordt eerst een algemeen beeld gegeven van de twee speelplekken op basis van het toetsingskader en veldnotities (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 wordt het speelgedrag op de twee speelplekken beschreven op basis van het observatieonderzoek. Vervolgens bespreken we de mening van de kinderen (hoofdstuk 4) en de mening van ouders en professionals (hoofdstuk 5) over samenspelen en inclusieve speeltuinen. In het laatste hoofdstuk leest u de antwoorden op de onderzoeksvragen en aanbevelingen.

2. De speelplekken

In dit hoofdstuk worden de twee onderzochte speelplekken beschreven op basis van een toetsingskader voor speelplekken waarbij de belangrijkste randvoorwaarden en speelmogelijkheden zijn beoordeeld. De Haagse Hogeschool heeft in het kader van een eerder uitgevoerd onderzoek ([Speelvriendelijke Steden](#)) een toetsingskader ontwikkeld en uitgevoerd. Voor het voorliggende onderzoek is dit toetsingskader verder uitgebreid om beter de inclusiviteit van samenspeelplekken te kunnen vaststellen. Het toetsingskader bestaat uit vier onderdelen:

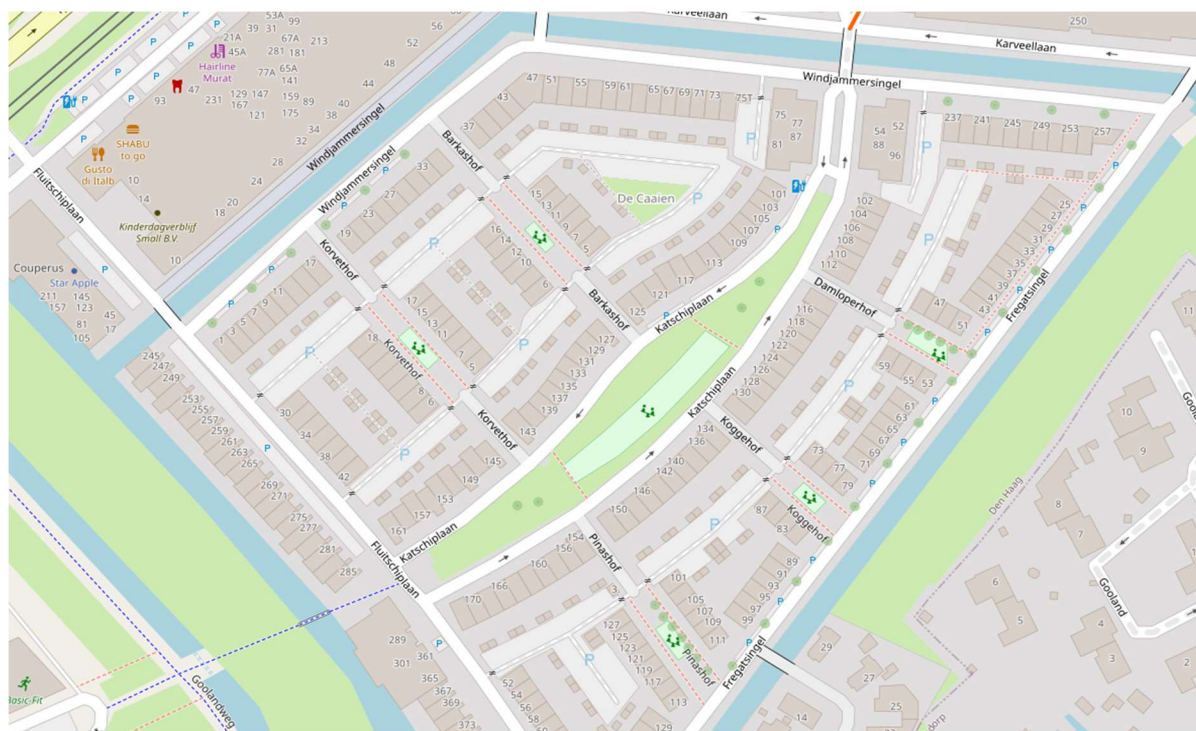
- *De randvoorwaarden:* een speelplek dient aan een aantal randvoorwaarden te voldoen zodat kinderen ook naar deze plek mogen, kunnen en willen. Hierbij worden zes thema's onderscheiden: comfort, fysieke veiligheid, hygiëne, onderhoud, sociale veiligheid en de mate waarin de plek uitnodigend is. Deze thema's zijn gemeten aan de hand van zeventien indicatoren, dus twee of drie indicatoren per thema.
- *De inclusiviteit:* de mate waarin kinderen met een fysieke of visuele beperking op de speelplek kunnen komen en gebruik kunnen maken van de speelattributen. Dit aan de hand van negentien indicatoren.
- *De speelmogelijkheden van de context:* de speelwaarden op een speelplek ontstaan niet alleen door de plaatsing van specifieke speelattributen, maar ook door de manier waarop de omgeving en de speelplek is ingericht. Zo kunnen hoogteverschillen (rijden, rollen), ondergronden (hinkelen, bouwen), water (vissen, varen) en bepaalde vegetatie (plukken, verslepen, klimmen, verstoppen) ook voor speelmogelijkheden zorgen. Aan de hand van twaalf indicatoren zijn deze speelmogelijkheden van de context gemeten.
- *De speelmogelijkheden van de speelattributen:* naast bovenstaande omgevingsfactoren zorgen speelattributen logischerwijs ook voor speelmogelijkheden. Daarbij wordt niet zozeer gekeken naar het aantal speelattributen maar juist naar het aantal speelmogelijkheden. Zo kan je op een glijbaan onder andere glijden, klimmen, uitkijken en verstoppen, terwijl je op een schommel kan schommelen, ronddraaien en relaxen. In totaal zijn er 26 verschillende speelmogelijkheden benoemd waarop de speelplek kon scoren.

Beide speeltuinen zijn getoetst op bovenstaande onderdelen. Door deze afzonderlijke onderdelen op te tellen ontstaat een totaalscore waardoor speeltuinen ook met elkaar zijn te vergelijken. Deze onderzoeksresultaten zijn aangevuld met de veldnotities van onderzoekers tijdens hun bezoeken aan de speeltuinen met daarin hun observaties.

2.1 Katschiplaan

De speeltuin aan de Katschiplaan ligt in de woonbuurt De Venen van de wijk Ypenburg. Het is een lang uitgerekte speeltuin die in een tussenberm ligt met aan de lange zijden twee wegen voor bestemmingsverkeer en daarachter eengezinswoningen (zie figuur 2.1). Op de korte zijden bevinden zich ook appartementen, welke uitkijken op de speeltuin. In de woonbuurt bevinden zich ook nog een vijftal kleinere speelplekken (zogenaamde 'steunplekken'). De speeltuin aan de Katschiplaan is meer een voorziening voor de gehele buurt ('centrale speelplek') waar vooral kinderen vanaf een jaar of zes zelfstandig naar toe komen.

Figuur 2.1 Overzichtskaart van de ligging van speeltuin Katschiplaan

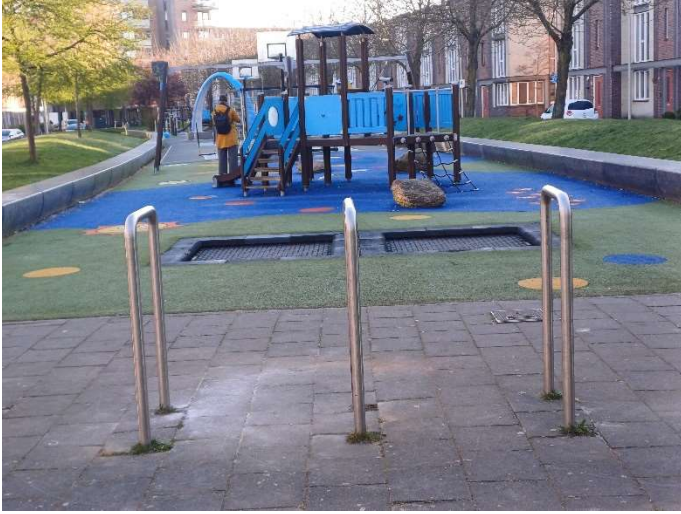
Bron: *OpenStreetMap*

De speelplek bestaat uit grofweg drie zones:

1. een speelgedeelte met twee trampolines, een speelhuis, twee schommels en een hangschommel;
2. een sport gedeelte met een voetbal-/basketbalveld en een pannaveldje;
3. een speelgedeelte met een interactieve speelboom, duikelrekken, inclusieve speelhuis (met hellingen) en klimattribuut.

Het toepassen van verschillende zones wordt als meerwaarde gezien omdat kinderen zo een eigen speelplek kunnen gebruiken die aansluit op hun wensen van dat moment. Ingewikkeld aan deze speelplek is echter dat de zones in elkaars verlengde liggen en dicht tegen elkaar aan liggen. Dat zorgt vooral - zo vertellen ouders ons - ruimteconflicten op tussen het eerste speelgedeelte en het voetbalveld, omdat wanneer de bal naast de goal wordt geschoten deze op kinderen kan belanden die aan het schommelen zijn.

De weg die rondom de speeltuin loopt is eenrichtingsverkeer. Uit onze observaties blijkt dat het een rustige straat is waar voornamelijk rustig wordt gereden.

2.1.1 Randvoorwaarden

In tabel 2.1 staat een overzicht van de geobserveerde randvoorwaarden en in hoeverre de Katschiplaan hieraan voldoet (14/17 randvoorwaarden). Hieruit blijkt dat de fysieke veiligheid groot is: door de stenen rand en heuvels van gras rondom de gehele speeltuin zijn kinderen afgeschermd van verkeer. Ook is er hierdoor volop zitgelegenheid voor ouders met zicht op hun spelende kinderen, zijn er voldoende rustplekken voor kinderen, waardoor het comfort van de speeltuin goed is. De hygiëne van de speeltuin scoort minder goed door het aanwezige afval. Ook worden de grasstroken gebruikt door hondenuitlaters. De speeltuin is goed onderhouden en lijkt sociaal veilig door de lange zichtlijnen en omliggende woningen met goed zicht op de speelplek.

Tabel 2.1 De score van Katschiplaan op belangrijke randvoorwaarden

COMFORT		ONDERHOUD	
Zitgelegenheid met zicht op spel	•	Onderhouden straatmeubilair	•
Vrij van geluids- en stankoverlast	•	Onderhouden speelattributen	•
Beschut voor wind, regen en zon	•	Onderhouden ondergronden	•
HYGIENE		SOCIALE VEILIGHEID	
Vrij van afval	◦	Overzichtelijk	•
Vrij van honden- en vogelpoep	◦	Indirect toezicht mogelijk	•
Vrij van bekladding	•	Voldoende verlicht	◦
FYSIEKE VEILIGHEID		UITNODIGEND	
Afgeschermd van verkeer	•	Zichtbaar	•
Afgeschermd van open water	•	Openbaar	•
		Vindbaar (o.a. bewegwijzering)	◦
TOTAAL		13 van de 17 randvoorwaarden	

2.1.2 Inclusiviteit

Een speelplek kan nog zo mooi zijn ingericht, maar als deze moeilijk bereikbaar is dan zullen er uiteindelijk nog steeds weinig kinderen gebruik van maken. De speeltuin aan de Katschiplaan is goed te bereiken voor kinderen met een fysieke beperking doordat er brede, effen en obstakelvrije paden rondom de speeltuin liggen (tabel 2.2). Wel ontbreekt het aan een gehandicaptenparkeerplaats, zebbrapad, gidslijnen en stoplichten die de bereikbaarheid kunnen vergroten. De speelplek is niet omheind met een hek waardoor kinderen met een gedragsmatige beperking mogelijk kunnen weglopen.

Op de plek zelf kunnen kinderen met een fysieke beperking zich goed verplaatsen. Dit geldt alleen niet voor de overgang van de eerste naar tweede zone. De drie schommels staan namelijk over de volle breedte van de speeltuin waardoor kinderen bij verplaatsing door de schommelzone moeten lopen, die ook voor kinderen met een visuele beperking niet goed is aangegeven.

De speelplek kent diverse speelattributen die interessant en toegankelijk zijn voor kinderen met een fysieke beperking zoals de kuipschommel en het speelhuis met zowel hellingen als speelelementen op rolstoelhoogte. Er wordt met andere woorden voldaan aan de norm dat 70% van de speelaanleidingen bereikbaar en bruikbaar zijn voor alle kinderen.

Tabel 2.2 De score van Katschiplaan op inclusiviteit

ER NAAR TOE (fysieke beperking)		OP DE PLEK ZELF (fysieke beperking)	
Fietsenstalling	•	Verharde, vlakke paden (min. 70%)	•
Gehandicaptenparkeerplaats	◦	Brede paden (min. 0,9 meter)	•
Verharde, vlakke paden	•	Geen obstakels, oneffenheden	•
Brede paden (min. 0,9 meter)	•	Stootranden, hekken	•
Geen obstakels, oneffenheden	•		
Zebepad	◦	OP DE PLEK ZELF (visuele beperking)	
Brede ingang (min. 0,9 meter)	•	Geleidelijnen (min. 70%)	•
		Hoog kleurcontrast	◦
		Rondlopend hoofdpad	◦
ER NAAR TOE (visuele beperking)		UITNODIGEND	
Gidslijn	◦	Toiletvoorziening (MIVA eisen)	◦
Stoplicht met o.a. rateltikker	◦	Speciale zitgelegenheden	◦
SPEELMOGELIJKHEDEN			
Geschikte speelattributen	•		
TOTAAL		11 van de 19 randvoorwaarden	

2.1.3 Speelmogelijkheden van de context

Kinderen spelen niet alleen op de aangebrachte speelattributen, maar vaak ook met de mogelijkheden die de omgeving ze biedt. Zo zorgt op de Katschiplaan het gras en de heuvels voor extra speelmogelijkheden (tabel 2.3). Ook zagen we met enige regelmaat kinderen die in omliggende bomen klonnen. Losse, natuurlijke elementen (water, takken, bloemen, zand, kiezels) waar kinderen vaak mee gaan spelen, ontbreken hier.

Tabel 2.3 De score van Katschiplaan op de speelmogelijkheden van de context

ONDERGROND		GROEN & BLAUW	
Hoogteverschillen paden	◦	Los grasveld naast speelplek	•
Vlakken en/of belijning	•	Hoogteverschillen (heuvel)	•
Gras in speelplek	◦	Plukbare vegetatie	◦
Zand, boomschors of kiezels	◦	Vegetatie om achter te verstoppen	•
Verharde ondergrond	•	Vegetatie om te klimmen	•
		Vegetatie om te bouwen	◦
		Bereikbare sloot (vissen, varen)	◦
TOTAAL		6 van de 12 speelmogelijkheden	

Opvallend is overigens dat aan het begin en einde van de speeltuin ‘nietjes’ staan voor het parkeren van fietsen die door de kinderen ook als speelelement worden gebruikt.

2.1.4 Speelmogelijkheden van de attributen

De Katschiplaan bestaat uit een groot aantal verschillende soorten speelattributen met als gevolg dat er een grote diversiteit is speelmogelijkheden (tabel 2.4). Samenspel tussen kinderen zagen we vooral op het voetbalveld, in de hangschommel en op de trampolines. Dit laatste door op hetzelfde moment te springen of door in een rijtje achter elkaar van de ene naar de andere trampoline te springen. Ook de interactieve speelhoog biedt volop kansen voor samenspel, maar daar werd - zoals we in het volgende hoofdstuk zullen zien - weinig mee gespeeld. In beide speelhuizen bevinden zich attributen

die kunnen worden rondgedraaid of van richting kunnen worden veranderd. Dit noemen we het manipuleren van objecten. Een voorbeeld daarvan is het speelhuis dat op een schip lijkt en een stuur en verrekijker heeft. Daarmee biedt het ook meteen kans op rol- en themaspel.

Tabel 2.4 De score van Katschiplaan op de speelmogelijkheden van de attributen

Samen spelen	•	Duikelen/hangen	•
Relaxen (zitten, liggen)	•	Rondraaien (verticale as)	•
Hoppen (statisch)	•	Klimmen (statisch)	•
Hoppen (dynamisch)	•	Klimmen (dynamisch)	•
Springen/stuiteren	•	Uitkijken vanaf	•
Boksprong	◦	Verstoppen	•
Balanceren (statisch)	◦	In- of onderdoor kruipen	•
Balanceren (dynamisch)	◦	Ontdekkend spelen	◦
Glijden	•	Manipuleren van objecten	•
Brandweerpaal glijden	◦	Spelen met of bij water	◦
Wiebelen/wippen	•	Rollen- of themaspel	•
Zwaaaien/schommelen	•	Mogelijkheid voor voetbal	•
Zwaaaien van punt A naar B	◦	Mogelijkheid voor basketbal	◦
TOTAAL		19 van de 26 speelmogelijkheden	

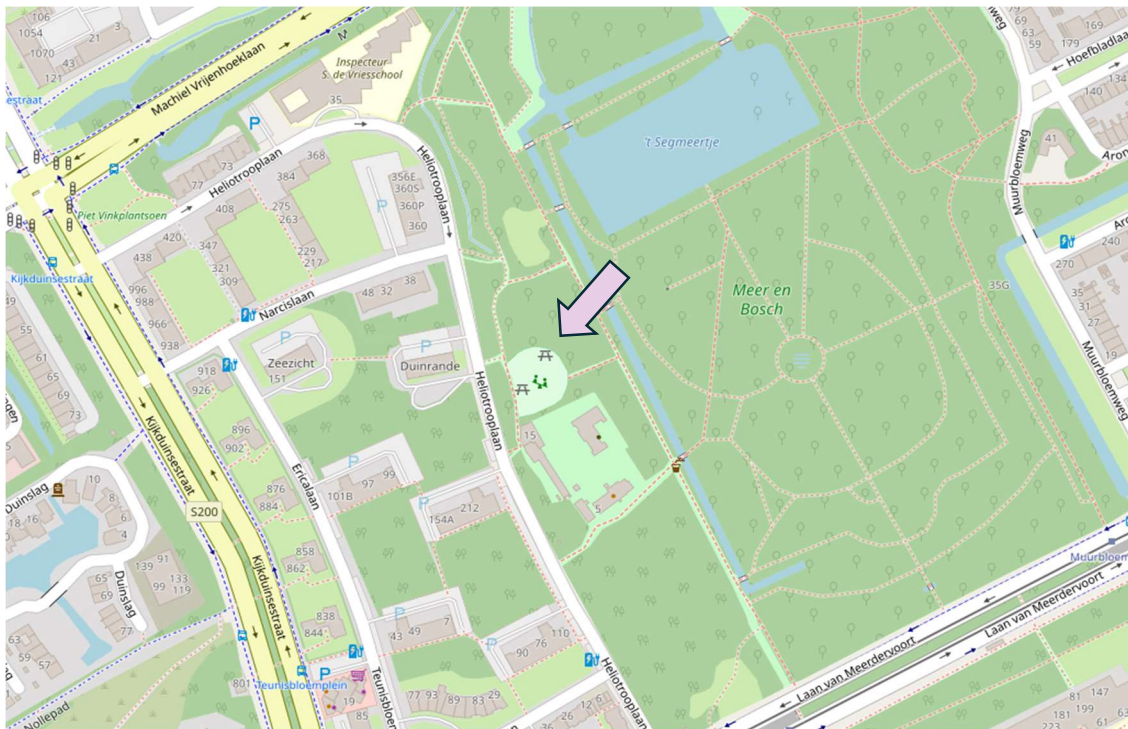
2.2 Meer en Bos

Meer en Bos ligt aan de rand van het gelijknamige park in het oosten van de stad, nabij Kijkduin. De speelplek is bereikbaar vanuit het park en vanaf de Heliostrooplaan waarlangs diverse flats van dertien verdiepingen hoog staan. Mede dankzij het park en de aanwezige speelattributen heeft de speelplek een bovenwijkse functie. Naast de buurtkinderen komen ook grootouders, ouders en verzorgers vanuit andere wijken naar deze speelplek toe met hun (klein)kinderen. Soms in combinatie met een wandeling door het park.

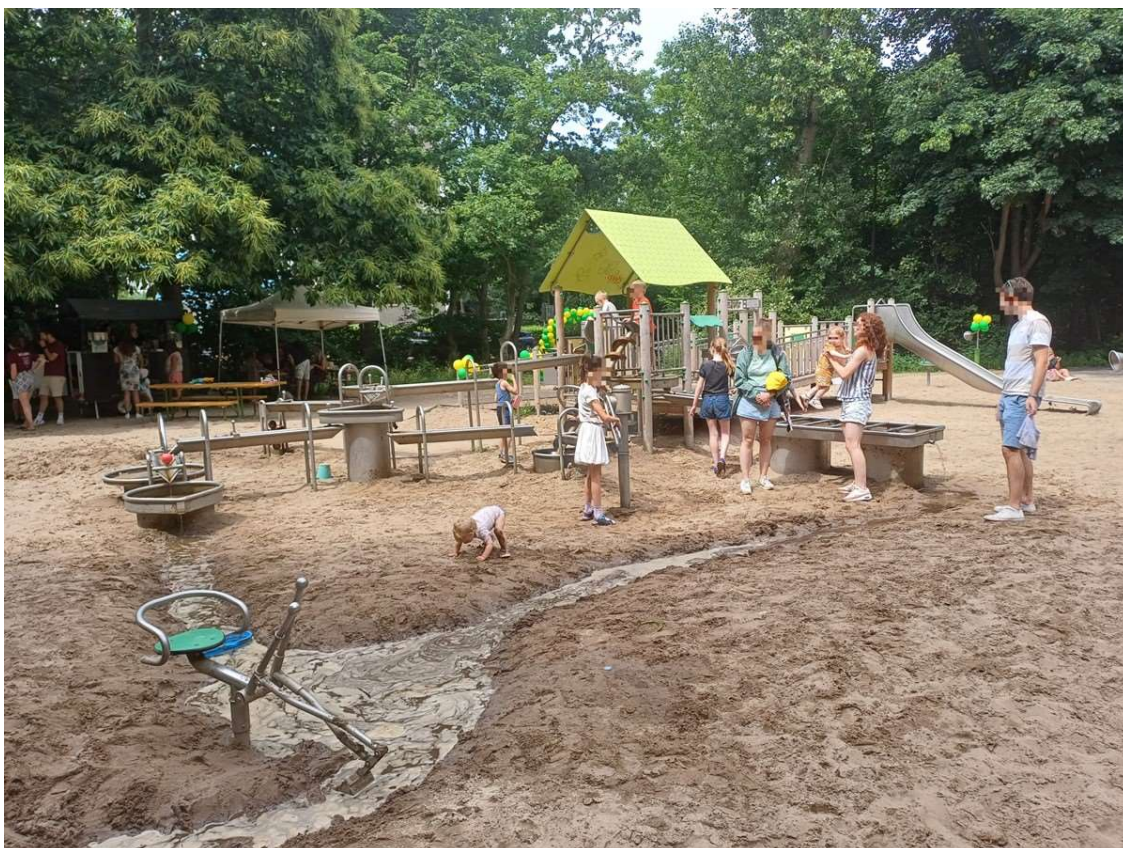
Op Google Maps staat de speelplek vermeld als ‘zandspeeltuin’. Zand belemmert echter de toegankelijkheid en kan ertoe leiden dat bepaalde kinderen met een beperking niet alle delen van de speeltuin kunnen bereiken of gebruiken (Beekhuizen et al., 2025; Morgenthaler et al., 2023; Van Engelen et al., 2021; Visser et al., 2025). Daardoor kan de benaming ‘zandspeeltuin’ voor hen juist minder uitnodigend of zelfs ontmoedigend zijn. Tegelijkertijd is deze speelplek wel geoormerkt als samenspeelplek. Er is namelijk ook een verhard gedeelte met tal van speelelementen die ook voor kinderen met een fysieke beperking bereikbaar zijn.

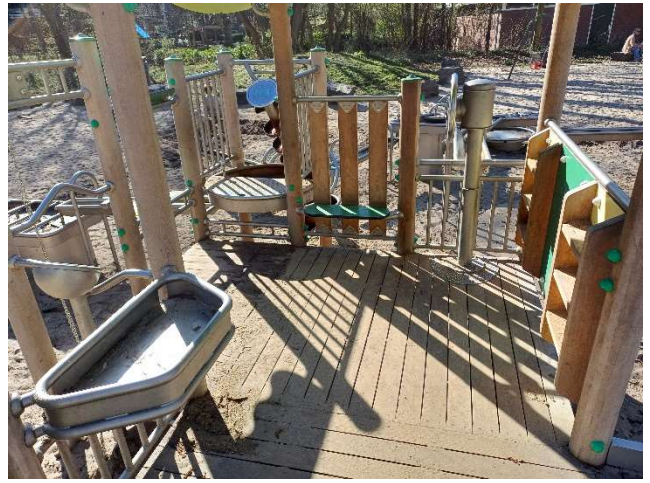
De speelplek bevat een groot aantal speelelementen die verspreid over het terrein staan. Daarbij zijn er een paar blikvangers: 1) een groot zand- en watertoestel met diverse interactieve objecten om water te pompen en zand te verplaatsen, 2) een speeltuingedeelte met schommels, draaimolen en interactief element op een verharde ondergrond, 3) een enorme klimtoren met glijbaan. Daar tussendoor bevinden zich – in het zand – nog andere speelattributen zoals een wipwap, praatpaal, glijbaan, duikelrekken, draaitol, drinkwaterpunt en graafmachines. Om tal van plekken staan picknickbanken en grote rotsblokken als zitgelegenheden.

Figuur 2.2 Overzichtskaart van de ligging van speeltuin Meer en Bos

Bron: OpenStreetMap

2.2.1 Randvoorwaarden

De ligging van de speelplek in een park biedt meerdere voordelen, zoals de beschutting tegen wind, regen en zon, het ontbreken van geluidsoverlast en de afscherming van verkeer, wat ten goede komt voor de fysieke veiligheid en comfort van de speeltuin (tabel 2.5). Tegelijkertijd is de speelplek door deze ligging ook minder sociaal veilig. Spelende kinderen kunnen bijvoorbeeld niet van een afstand in de gaten worden gehouden vanuit omliggende woningen (indirect toezicht) en ook zijn er geen duidelijke zichtlijnen vanaf de openbare weg (overzichtelijkheid). Ondanks de aanwezigheid van wat afval en bekladding ziet de speelplek er goed onderhouden uit.

Tabel 2.5 De score van Meer en Bos op belangrijke randvoorwaarden

COMFORT		ONDERHOUD	
Zitgelegenheid met zicht op spel	•	Onderhouden straatmeubilair	•
Vrij van geluids- en stankoverlast	•	Onderhouden speelattributen	•
Beschut voor wind, regen en zon	•	Onderhouden ondergronden	•
HYGIENE		SOCIALE VEILIGHEID	
Vrij van afval	◦	Overzichtelijk	◦
Vrij van honden- en vogelpoep	•	Indirect toezicht mogelijk	◦
Vrij van bekladding	◦	Voldoende verlicht	◦
FYSIEKE VEILIGHEID		UITNODIGEND	
Afgeschermd van verkeer	•	Zichtbaar	◦
Afgeschermd van open water	•	Openbaar	•
		Vindbaar (o.a. bewegwijzering)	•
TOTAAL		11 van de 17 randvoorwaarden	

2.2.2 Inclusiviteit

Om bij Meer en Bos te komen, kan gebruik worden gemaakt van de onverharde bospaden of door gebruik te maken van de ingang aan de Heliotrooplaan waar ook een fietsenstalling is. Personen die via de tweede route komen en slecht ter been zijn, komen daarbij diverse obstakels tegen (tabel 2.6). De stoepen zijn net breed genoeg, maar niet op die plekken waar lantaarnpalen in het midden van het pad staan (zie foto volgende bladzijde). Daarnaast liggen veel tegels scheef. Oversteken wordt bemoeilijkt door de afwezigheid van verlaagde trottoirbanden, een zebrapad, stoplicht en gidslijnen. Er is ook geen gehandicaptenparkeerplaats aanwezig.

Op de speelplek zelf zijn er wel een aantal brede, verharde paden, maar daarmee is alleen het zand- en waterelement te bereiken en het speeltuingedeelte. De overige speelattributen zijn daardoor niet te gebruiken voor kinderen die slecht ter been zijn, waardoor niet aan de 70%-norm wordt voldaan.

Het zand- en watertoestel heeft een helling waardoor deze ook goed bereikbaar is voor kinderen in een rolstoel. In het toestel zijn allemaal interactieve en uitdagende elementen op zithoogte aangebracht die ook uitnodigen tot samenspel. Ook kan er vanaf dit gedeelte gebruik worden gemaakt van een glijbaan, alleen eindigt deze in het zand waardoor je hier niet een rolstoel naar toe kunt rijden.

Het verharde pad richting het speeltuingedeelte heeft dezelfde kleurstelling als het omliggende zand en kent geen geleidelijnen, waardoor het voor kinderen met een visuele beperking moeilijk is te onderscheiden waar het pad begint en eindigt. Dat geldt ook voor de schommelzone, die niet via

duidelijke kleurschakeringen is weergegeven. Dit speeltuingedeelte heeft twee reguliere schommels, een hangschommel voor kinderen met een fysieke beperking, een draaimolen en een interactief element waar kinderen onder andere de wijzers van een klok kunnen aanpassen, muziek kunnen maken en aan een rad kunnen draaien (zie foto op deze bladzijde). Die laatste elementen bieden zo - samen met bijvoorbeeld de praatpaal - ook een belangrijke speelwaarde voor kinderen met een visuele beperking die juist meer gebruik willen maken van speelelementen die gerelateerd zijn aan gehoor. Daarnaast is beweging en het daarbij behorende gevoel (wind langs je huid, kriebels in de buik) voor hen belangrijk. Dat kunnen zij hier ervaren als zij bijvoorbeeld - onder begeleiding - gebruik maken van de draaitol of schommels.

De speelplek heeft geen toiletvoorziening, terwijl hier wel vraag naar is vanuit ouders. Wel zijn er een paar picknick-banken waar personen (al dan niet in een rolstoel) gebruik van kunnen maken.

Tabel 2.6 De score van Meer en Bos op inclusiviteit

ER NAAR TOE (fysieke beperking)		OP DE PLEK ZELF (fysieke beperking)	
Fietsenstalling	•	Verharde, vlakke paden (min. 70%)	○
Gehandicaptenparkeerplaats	○	Brede paden (min. 0,9 meter)	•
Verharde, vlakke paden	•	Geen obstakels, oneffenheden	•
Brede paden (min. 0,9 meter)	•	Stootranden, hekken	○
Geen obstakels, oneffenheden	○		
Zebrapad	○	OP DE PLEK ZELF (visuele beperking)	
Brede ingang (min. 0,9 meter)	•	Geleidelijnen (min. 70%)	○
		Hoog kleurcontrast	○
ER NAAR TOE (visuele beperking)		Rondlopend hoofdpad	○
Gidslijn	○	UITNODIGEND	
Stoplicht met o.a. rateltikker	○	Toiletvoorziening (MIVA eisen)	○
SPEELMOGELIJKHEDEN		Speciale zitgelegenheden	•
Geschikte speelattributen	•		
TOTAAL		8 van de 19 randvoorwaarden	

2.2.3 Speelmogelijkheden van de context

Een ander voordeel van een speelplek in een bos is de aanwezigheid van vegetatie om achter te verstoppen, om in te klimmen en mee te bouwen (tabel 2.7). Dit laatste met bijvoorbeeld takken, mos, bladeren en natuurlijk het vele aanwezige zand. Hoogteverschillen in het landschap ontbreken, terwijl kinderen die vaak gebruiken om vanaf te rollen, te rennen of achter te verstoppen.

Tabel 2.7 De score van Meer en Bos op de speelmogelijkheden van de context

ONDERGROND		GROEN & BLAUW	
Hoogteverschillen paden	○	Los grasveld naast speelplek	•
Vlakken en/of belijning	○	Hoogteverschillen (heuvel)	○
Gras in speelplek	○	Plukbare vegetatie	•
Zand, boomschors of kiezels	•	Vegetatie om achter te verstoppen	•
Verharde ondergrond	•	Vegetatie om te klimmen	•
		Vegetatie om te bouwen	•
		Bereikbare sloot (vissen, varen)	○
TOTAAL		7 van de 12 speelmogelijkheden	

2.2.4 Speelmogelijkheden van de attributen

Van de 26 speelmogelijkheden beschikt Meer en Bos erover negentien (62%). De aantrekkingskracht van Meer en Bos zit grotendeels in de mogelijkheden om te spelen met zand en water en de vrij unieke klimtoren, die door zijn hoogte en klimtouwen ook voor oudere kinderen nog uitdagend en spannend is en een mooi uitzicht oplevert. Zowel in als buiten het zand- en waterelement zijn tal van objecten die kinderen kunnen aanpassen waardoor zij zand en water kunnen verplaatsen. Dankzij onder andere de schommels, picknick-banken en rotsblokken zijn er genoeg plekken voor kinderen om te relaxen. Attributen waarbij van het ene object naar de andere kan worden gesprongen ('hoppen') ontbreken, evenals attributen voor balanceren en balspellen.

Tabel 2.8 De score van Meer en Bos op de speelmogelijkheden van de attributen

Samen spelen	•	Duikelen/hangen	•
Relaxen (zitten, liggen)	•	Rondraaien (verticale as)	•
Hoppen (statisch)	○	Klimmen (statisch)	•
Hoppen (dynamisch)	○	Klimmen (dynamisch)	•
Springen/stuiteren	○	Uitkijken vanaf	•
Boksprong	○	Verstoppen	•
Balanceren (statisch)	○	In- of onderdoor kruipen	•
Balanceren (dynamisch)	○	Ontdekkend spelen	•
Glijden	•	Manipuleren van objecten	•
Brandweerpaal glijden	○	Spelen met of bij water	•
Wiebelen/wippen	•	Rollen- of themaspel	•
Zwaaien/schommelen	•	Mogelijkheid voor voetbal	○
Zwaaien van punt A naar B	○	Mogelijkheid voor basketbal	○
TOTAAL		16 van de 26 speelmogelijkheden	

2.3 Totaalscores

Bovenstaande kwaliteitsmetingen zijn bedoeld om inzicht te geven aan welke randvoorwaarden wordt voldaan en welke speelmogelijkheden aanwezig zijn. De Katschiplaan scoort daarbij 48 van de 74 maximaal mogelijk aantal punten (65%). Meer en Bos blijft daar net wat onder met 42 punten (57%) (tabel 2.9).

Tabel 2.9 De totaalscores van Katschiplaan en Meer en Bos

KATSCHIPLAAN		MEER EN BOS	
Score randvoorwaarden	13/17	Score randvoorwaarden	11/17
Score inclusiviteit	11/19	Score inclusiviteit	8/19
Score speelmogelijkheden context	6/12	Score speelmogelijkheden context	7/12
Score speelmogelijkheden attributen	19/26	Score speelmogelijkheden attributen	16/26
TOTAAL	48/74		42/74

Daarbij zal een speelplek nooit een honderd procent score halen en dat is ook niet de achterliggende reden van deze kwaliteitsmeting. Het is echter wel bedoeld om het gesprek op gang te brengen hoe je naar dit soort speelplekken kan kijken en waar eventueel verbeterpunten liggen. Bij bovenstaande speelplekken liggen die vooral op het verbeteren van de bereikbaarheid om op de plek te kunnen komen en om meer rekenschap te houden met kinderen met een visuele beperking.

Daarnaast bieden de totaalscores enig inzicht in de mate waarin een speelplek beter of minder scoort dan andere speelplekken. In een ander onderzoek zijn [177 speelplekken beoordeeld](#), waaronder speelplekken in de Haagse wijk Morgenstond. Daarbij zijn iets minder indicatoren gebruikt, omdat de inclusiviteit van een speelplek daar maar werd gemeten aan de hand van slechts een paar indicatoren. Daardoor konden speelplekken bij dat onderzoek een maximale score van 55 punten halen. Gemiddeld genomen scoorden de 177 bezochte speelplekken 23 van de 55 punten (42%). Met 9 punten als laagste score en 36 punten als hoogste score. Als we deze indicatoren ook toepassen bij de twee speelplekken van dit onderzoek dan scoort Katschiplaan (40 van de maximaal 55 punten) en Meer en Bos (34 punten) ver boven het gemiddelde. Dit past bij het beeld dat beide speelplekken aan veel randvoorwaarden voldoen en een hoge speelwaarde hebben. Dit hoofdstuk heeft echter laten zien dat er ook nog enkele fysieke verbeterpunten zijn, die zeker voor het stimuleren van het buitenspelen van kinderen met een beperking, van groot belang kunnen zijn. In de volgende hoofdstukken zullen we naast deze fysieke aspecten ook aandacht besteden aan de sociale (begeleiding, activiteiten) en organisatorische (programmering, voorlichting, samenwerking) vraagstukken.

3. Het gebruik van de speelplekken

In het vorige hoofdstuk staat beschreven dat de twee onderzochte speeltuinen een hoge speelwaarde hebben en voldoen aan veel randvoorwaarden. In dit hoofdstuk beschrijven we wat dit betekent voor het speelgedrag van de kinderen. Het gebruik van de twee samenspeelplekken is op twee manieren inzichtelijk gemaakt:

1. *Kwantitatieve observaties:* onder vergelijkbare weersomstandigheden (droog weer) zijn de twee samenspeelplekken vier keer bezocht door twee onderzoekers. Dit op twee doordeweekse dagen na schooltijd, een middag in een schoolvakantie en een weekenddag. Onderzoekers hebben per keer anderhalf uur geobserveerd en ten eerste het aantal gebruikers en het type gebruikers (geslacht, leeftijdscategorie en - indien zichtbaar - wel of geen beperking) geregistreerd en ten tweede het aantal 'gebeurtenissen' door te registreren welke (speel)activiteit werd ondernomen, met wie (alleen of samenspeelgedrag) en waar (speelattribuut).
2. *Kwalitatieve observaties:* naast deze gestructureerde observaties is er ook via veldnotities kwalitatieve informatie verzameld over de manier waarop de locaties worden gebruikt. De onderzoekers schreven onder andere op hoe er wordt samengespeeld en op welke manier. Dit gaf meer detail over wat voor gedrag de gebruikers vertonen en met wie.

In de rest van dit hoofdstuk worden de resultaten van deze observaties gedeeld. We beginnen met het bespreken van de resultaten van de Katschiplaan (paragraaf 3.1), waarna de resultaten van Meer en Bos worden besproken (paragraaf 3.2).

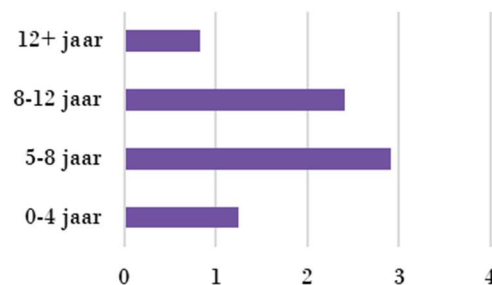
3.1 Katschiplaan

3.1.1 Het aantal en type kinderen

Tijdens de kwantitatieve observaties werden drie tellingen uitgevoerd van het aantal aanwezige kinderen. Daaruit blijkt dat de Katschiplaan **goed wordt bezocht**. Er waren per telling gemiddeld acht kinderen in de speeltuin (range: 5-15). We observeerden dat er veel in- en uit de speeltuin werd bewogen door groepjes kinderen, die vervolgens een stukje gingen fietsen of stappen in de wijk om weer terug te keren naar de speeltuin. Het kwam dus voor dat tijdens een telling een groepje kinderen net uit de speeltuin was vertrokken, waardoor ze niet zijn meegeteld tijdens die telling, terwijl ze later wel weer terugkeerden naar de speelplek.

Er waren ongeveer evenveel jongens (54%) als meiden (46%) in de speeltuin. Het grootste aandeel kinderen op de Katschiplaan is tussen de vijf en twaalf jaar oud (figuur 3.1). De wat oudere buurtkinderen komen vaak zelfstandig naar de speeltuin.

Figuur 3.1 Het gemiddelde aantal kinderen per leeftijdscategorie per telling in de Katschiplaan.

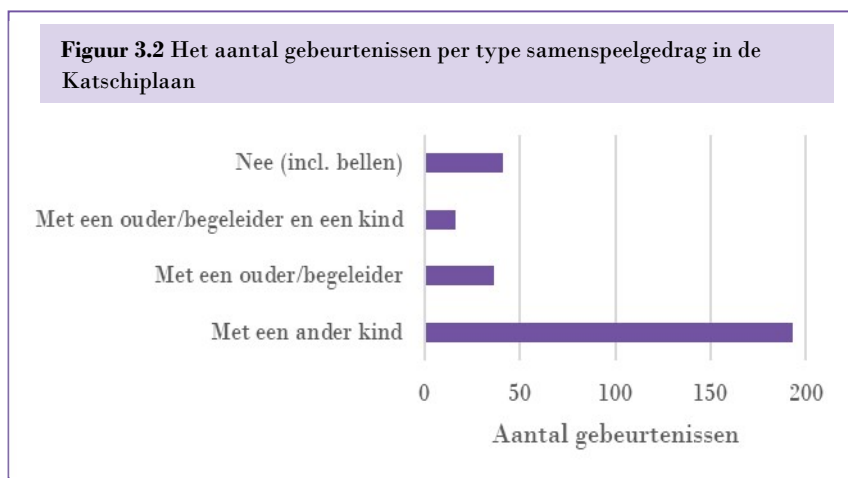

Tijdens de reguliere observaties waren er **geen kinderen met een beperking** in de speeltuinen aanwezig. Sommige ouders vertelden dat ze wel eens kinderen met een zichtbare beperking op de speelplek zien, meestal op de vrijdagavond, net voor en net na etentijd. Daarom is een observatiemoment verplaatst naar de vrijdagavond, alleen hebben wij toen geen kinderen met een beperking gezien. Verder gaven ook verscheidene ouders aan nooit kinderen met een beperking te zien, terwijl hun huis uitkijkt op de speeltuin.

3.1.2 Samenspeelgedrag

Tevens is vastgesteld hoe het gedrag van de kinderen op de speelplekken eruitziet. In totaal zijn er 287 gebeurtenissen geregistreerd op de Katschiplaan. Per gebeurtenis werd geregistreerd (1) waar de gebeurtenis plaats vond, (2) waar het kind gebruik van maakte (meerdere opties mogelijk), (3) met wie het kind speelde, (4) wat de geschatte leeftijd was, (5) of het kind een zichtbare beperking heeft en (6) een hulpmiddel gebruikt, (7) welke activiteit het kind doet (meerdere opties mogelijk) en (8) eventuele opmerkingen. Zoals hierboven aangegeven (paragraaf 3.1.1) waren er geen kinderen met een beperking op de samenspeelplekken ten tijde van de observaties. Daarom beschrijft deze analyse alleen het (samen)speelgedrag van kinderen zonder een beperking.

Voor elke gebeurtenis is geregistreerd of het kind samenspeelde (zoals met een ouder of een kind met een beperking). Hieruit blijkt dat op de Katschiplaan kinderen **vooral spelen met andere kinderen** (68%; figuur 3.2). Er wordt relatief weinig met ouders gespeeld (12,5%), mede omdat kinderen hier vaak zonder ouderlijk toezicht naar toe kwamen.

In de veldnotities, dit zijn de kwalitatieve observaties, is in meer detail opgeschreven hoe het samenspeelgedrag er op de Katschiplaan uit zag. Regelmatig zagen we kinderen met z'n tweeën spelen, maar er verzamelden zich ook geregeld **grotere groepen kinderen**, tot zo'n tien kinderen per groepje met diverse leeftijden. Groepjes kinderen verzamelden zich bijvoorbeeld rond de **banken**, zoals vriendinnen die daar gingen kletsen. Ook een van de **bomen** waarin wordt geklommen is een verzamelpunt en gezamenlijke activiteit. Daarbij vindt overleg plaats wie op welke tak moet zitten, omdat niet alle kinderen even hoog kunnen of durven te komen. Ook de **trampolines** zorgen voor samenspel. Ze vormen een goede zitkuil om samen in te zitten en de mogelijkheid om tegelijk naast elkaar te springen. Ook in de inclusieve schommel passen meerdere kinderen tegelijk, waardoor ze knus bij elkaar kunnen zitten, kletsen en soms ook eten of samen filmpjes kijken. Maar, het leent zich ook voor hoog en hard schommelen, met meerdere kinderen op de schommel. Dat lijkt kinderen te trekken.

Kinderen spelen logischerwijs vooral samen met kinderen die ze al kennen. Maar, er vonden ook **ontmoetingen** plaats tussen kinderen die elkaar nog niet kennen. Bepaalde eigenschappen en

faciliteiten van de speeltuin lokken dit uit, zoals het **voetbalveld**. Vaak begint een klein groepje van kinderen met voetballen, en sluiten er steeds losse of andere (kleine) groepjes aan bij het spel.

Overigens is het contact met andere kinderen **niet altijd positief**. Op basis van wat we hebben gezien en gehoord, lijkt er op de Katschiplaan met enige regelmaat sprake te zijn van pestgedrag en conflicten tussen kinderen. Een voorbeeld hiervan uit de veldnotities:

***Zondag 31 augustus.** Een jongen gaat in discussie met een familie van vier kinderen: "Wat kijk je?". Waarop de reactie was: "Ik mag toch gewoon kijken? Daar heb ik ogen voor!" Een moeder die bij de auto staat, bemoeit zich er mee: "De vorige keer heb ik niets gezegd maar nu wel. Hou je mond, anders ga ik naar de politie. Je gaat altijd meteen schelden. Laat ze met rust". [...] Even later gaat de ruzie verder, doordat een kind tegen een kind van het andere groepje zegt: "Je kan maar beter niet over m'n broer praten!". Waarop een ander kind reageert: "We mogen praten over wie we willen!". Daarop was de directe reactie: "Ik zou eens over jou praten, dat je dik bent". Op een gegeven moment bemoeit wederom een moeder zich ermee, die zegt dat ze moeten ophouden. Dit werkt in eerste instantie niet: een van de kinderen gooit hard een bal tegen een meisje, waarop ze begint te huilen. Een andere moeder mengt zich in de discussie. De moeders zelf kunnen met elkaar door één deur, ze halen de kinderen uit elkaar en zeggen dat ze elkaar niet aan moeten kijken.*

Dit soort ruzies hebben mogelijk ook impact op andere kinderen in de speeltuin. Zo lijken een tweetal meiden zich te verplaatsen naar plekken in de speeltuin waar de ruziemakers niet zijn. Ook observeerden we enkele gesprekken tussen oudere kinderen waarin grof en intimiderend taalgebruik werd gebruikt, onder meer over geweld, middelen en seks. Daarnaast werd een situatie waargenomen waarbij jongeren op fatbikes hard door de speeltuin reden en vaak aan het schelden waren. Deze incidenten kunnen bijdragen aan een gevoel van onveiligheid en beïnvloed mogelijk de mate waarin de speeltuin als uitnodigend wordt ervaren.

3.1.3 Speelactiviteiten

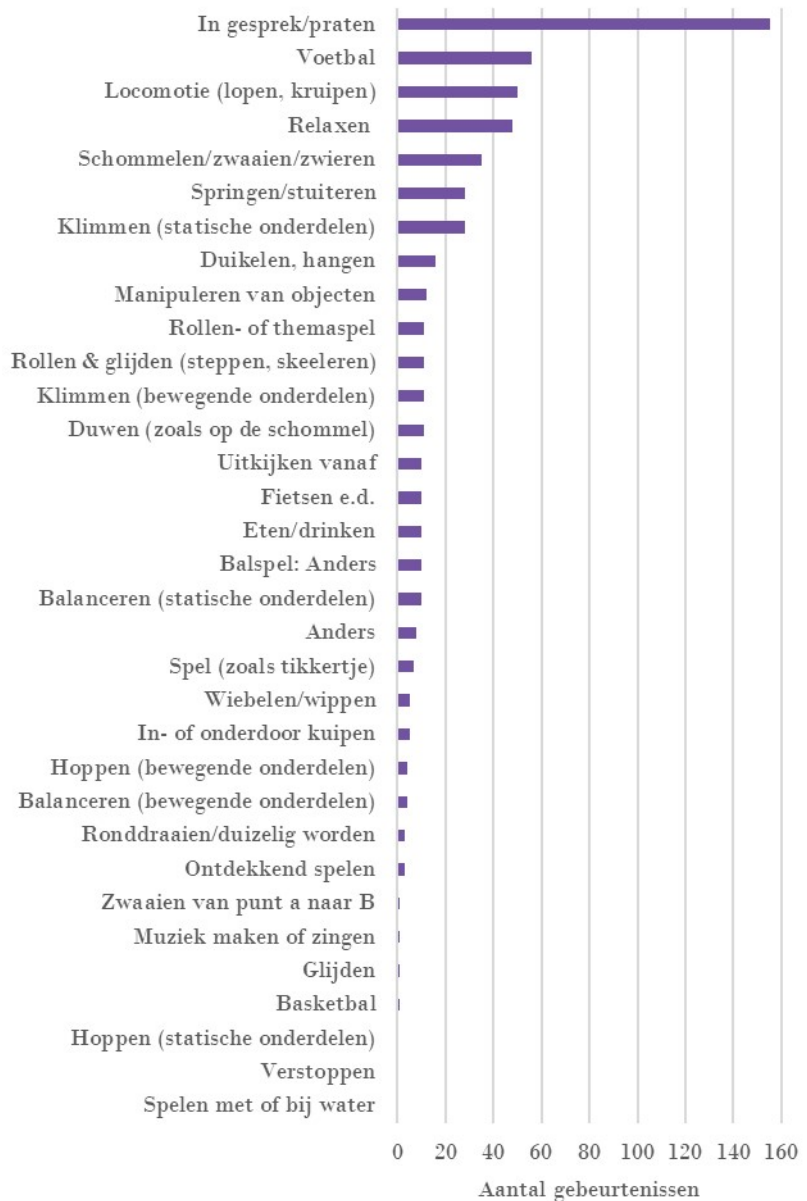
In figuur 3.3 is weergegeven welke activiteiten voorkwamen op de Katschiplaan. De voornaamste activiteit was dat gebruikers **met elkaar in gesprek** waren. Verder werd er relatief veel gevoetbald, door de speeltuin heen verplaatst (lopen, kruipend, rennend), geschommeld en geklommen. Er werd relatief weinig gebalanceerd, rondgedraaid, ontdekkend gespeeld, muziek gemaakt, van de glijbaan gegleden, basketbal gespeeld of met water gespeeld.

Het viel ons op dat er op de Katschiplaan veel wordt gefietst, geskeelerd, gerolschaatst en met een stuntstep wordt **gereden**, zowel binnen als buiten de speeltuin. Dit komt door de harde ondergrond, maar ook door de aanwezigheid van het inclusieve speelhuis:

Vrijdagavond 11 juni. *Jongen rijdt rondjes op zijn loopwagen door het speelhuisje heen. Dat kan alleen vanwege de rolstoelvriendelijkheid. Daardoor heeft hij hellingen die hij interessant vindt om vanaf te glijden. Later doet een jongen dat met z'n stuntstep. En nog een andere jongen.*

Verder wordt ook op de weg rondom de speeltuin veel gespeeld. Kinderen gebruiken het niet alleen als de weg naar de speeltuin toe, maar gebruiken het ook voor uitdagingen, zoals wie het snelste een rondje om de speeltuin kan rijden/rollen of rennen. Dit kan omdat de weg rondom de speeltuin (en in de rest van de wijk) erg rustig is. Het is aannemelijk dat dit bijdraagt aan de zelfstandigheid van de kinderen.

Figuur 3.3 De verschillende activiteiten bij de Katschiplaan

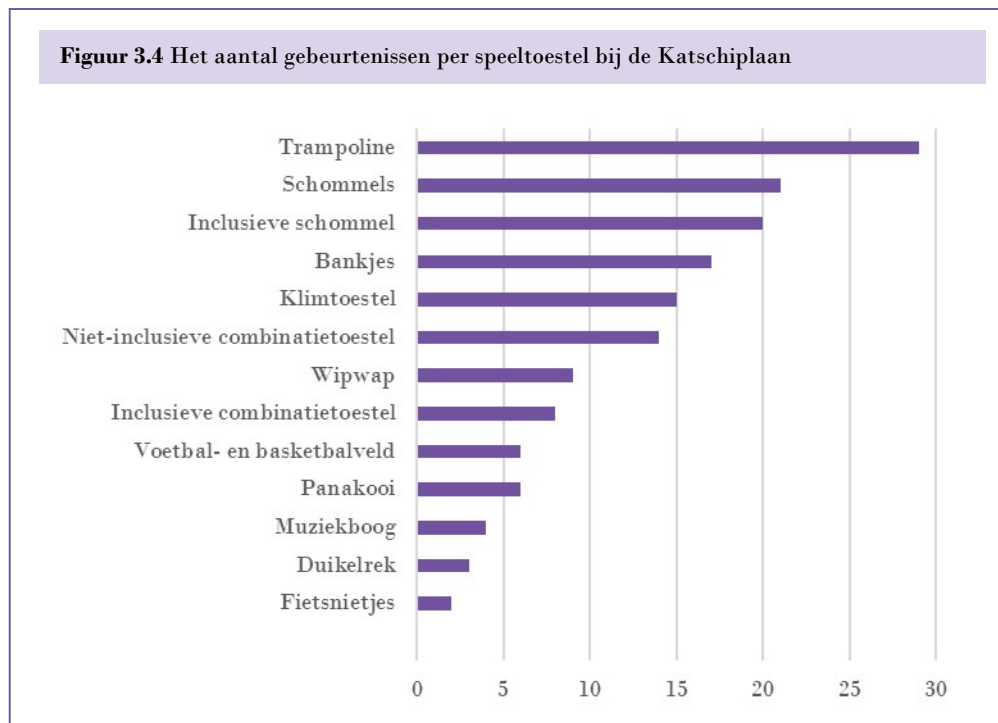
Ook viel op dat het voetbalveld, dat veel werd gebruikt, door de ligging in de speeltuin wel tot **hinderlijke situaties** kan leiden:

Vrijdagavond 11 juni. Iemand schiet naast de goal (te hard en te hoog) en komt tegen een jongen op de schommel aan. Kinderen spreken elkaar erop aan dat ze zachter en laag moeten schieten (ongeschreven regel) en dat de jongen zijn excuses moet aanbieden. Mijn observatieplek is ook niet veilig voor de voorbijvliegende ballen. [...] Een klein kindje (onder de vier jaar) loopt van zone 3 naar zone 1 dwars over het voetbalveld waar druk wordt gevoetbald. Niet bewust van het gevaar van de bal.

Meerdere ouders gaven ook aan dat ze bovenstaande als onveilig ervaren. Een moeder stelde voor om het voetbalveld te verplaatsen naar het naastgelegen grasveld, zodat de jongeren daar de ruimte hebben om te voetballen zonder dat het gevaarlijk wordt voor jonge kinderen.

3.1.4 Gebruik (speel)attributen

Om te onderzoeken in hoeverre kinderen gebruik maken van de verschillende (speel)attributen, is geregistreerd of het kind wel of niet gebruik maakt van een object (zoals een speeltoestel of los object) en waar de gebeurtenis plaatsvond. Hieruit blijkt dat voor het grootste aandeel van de gebeurtenissen gebruik gemaakt wordt van (speel)attributen (55%). Er wordt ook veel met losse kunstmatige objecten gespeeld (40%), zoals steppen, fietsen en ballen. Als wordt ingezoomd op de speelattributen, blijkt dat op de Katschiplaan met name de **trampolines, de schommels en de inclusieve schommel** veel worden gebruikt (figuur 3.4). Er werd bijna niet gespeeld op de duikelrekken, met de muziekboog en met de panakooi.

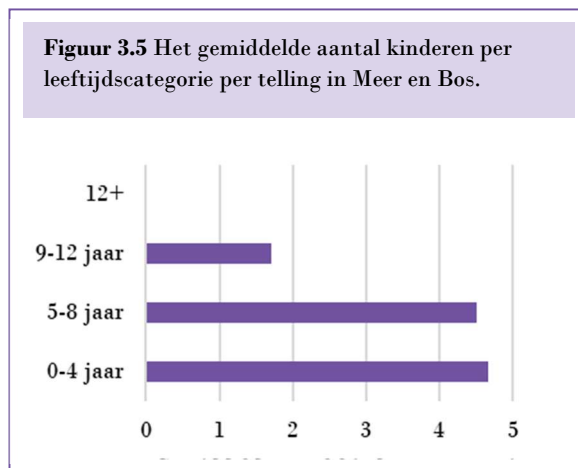

3.2 Meer en Bos

3.2.1 Het aantal en type kinderen

Bij Meer en Bos waren er gemiddeld dertien kinderen (range: 6-21) aanwezig, waarvan de samenspeeldag de drukste dag was. Als de samenspeeldag niet wordt meegenomen, waren er gemiddeld elf kinderen (range: 6-19). Er speelde een relatief hoger aandeel jongens (74%) dan meiden (36%) en de geschatte leeftijd van het merendeel van de kinderen was tussen de nul en acht jaar (Figuur 3.5).

Meer en Bos is door de zand- en waterelementen uitermate geschikt voor jonge kinderen, die nog onder toezicht spelen. Daarnaast ligt het aan de rand van een park, waar geen zicht op de speeltuin is vanuit de omliggende huizen. Bezoekers van deze speelplek komen ook geregeld van verder weg en verblijven vervolgens langer op de plek.

Tijdens de reguliere observaties waren er geen kinderen met een beperking in de speeltuinen aanwezig, maar met de samenspeeldag (zie paragraaf 3.2.5) waren er zes kinderen met een zichtbare beperking naar de plek toegekomen. Al deze kinderen hadden primair een verstandelijke beperking zonder zichtbare fysieke beperkingen. Verder zagen wij, tijdens een bezoek aan Meer en Bos ter voorbereiding van de reguliere observaties, een klas van de nabijgelegen school voor speciaal onderwijs (Inspecteur S. de Vriesschool). Deze kinderen komen hier vaker tijdens de gymlessen van de school, zowel volgens de docent als volgens een paar ouders die we spraken gedurende de loop van dit onderzoek. Andere ouders gaven aan dat zij regelmatig in de speeltuin komen, maar daar nog nooit een kind met een beperking hebben gezien.

3.2.2 (Samen)speelgedrag

Ook bij Meer en Bos is vastgesteld hoe het gedrag van de kinderen op de speelplekken eruitziet (zie omschrijving van de methodiek in paragraaf 3.1.3). In totaal zijn er met de kwantitatieve observaties 438 gebeurtenissen geregistreerd in Meer en Bos. Zoals eerder aangegeven waren er geen kinderen met een beperking op de samenspeelplekken ten tijde van de observaties, met uitzondering van de samenspeeldag. Daarom beschrijft deze analyse alleen het (samen)speelgedrag van kinderen zonder een beperking. Aan het eind van dit hoofdstuk beschrijven we het samenspeelgedrag van de kinderen met een beperking tijdens de samenspeeldag.

Met betrekking tot het **samenspelen** van kinderen met anderen, valt op dat er veel wordt samengespeeld (figuur 3.6), zowel met ouders en begeleiders (34%) als met andere kinderen (33%). De andere kinderen spelen alleen (26%), zoals kinderen die zelfstandig met het zand en water spelen. Dit komt waarschijnlijk ook door de doelgroep die het gebied aantrekt. Jongere kinderen (onder de vier jaar) spelen vaker nog alleen omdat de behoefte en kunde om samen te spelen met andere kinderen nog minder ontwikkeld is (Yawkey en Pellegini, 2018).

Uit de veldnotities van de onderzoekers blijkt dat kinderen logischerwijs met name samenspelen met kinderen die ze al kennen:

Maandag 25 augustus. *Er is een jongen met zijn jonge zusje (peuter) aan het spelen op de glijbaan. Ze praten Frans, denk ik. Ze hebben de grootste pret, het meisje is aan het schaterlachen en het broertje is erg betrokken in het spel met zijn zusje. Wat me opvalt is dat het broertje en zusjes samenspelen, maar niet met de dreumes die ook in de speeltuin is. Dit terwijl die maar iets verderop met haar vader is en er niet veel andere kinderen zijn. Er wordt op geen moment contact maakt tussen de kinderen (of zij met de dreumes). De vader is ook actief aan het spelen met de dreumes. Bijvoorbeeld, hij duwt zijn kindje op de schommel en laat zich duwen op de draaimolen, terwijl hij praat met zijn kind. Dat geldt niet voor alle ouders: er ligt een man, ik vermoed een vader, te zonnen op de picknickbank bij mij. Hij ligt op de zitting aan de achterkant van de tafel, dus hij heeft geen zicht op zijn spelende kind. Op de inclusieve schommel zit een andere vader op z'n mobiel. Een oma leest een magazine in de zon.*

Er wordt in Meer en Bos met name veel samengespeeld bij de waterelementen, door jong en oud:

Maandag 25 augustus. *Het valt me vandaag op dat er weer veel opa's en oma's zijn met hun kleinkinderen. Een aantal spelen mee met de kinderen bij het watertoestel, zo is er een oude man (ik gok 80+) die zeker tien minuten achter elkaar staat te pompen voor de kinderen. Ook een andere opa is aan het helpen. De kinderen spelen samen bij het watertoestel, omdat dit ook moet. De een moet het water oppompen, de ander de schuiven openzetten. De kinderen hebben een rivier gegraven van het toestel naar een van de graafmachines.*

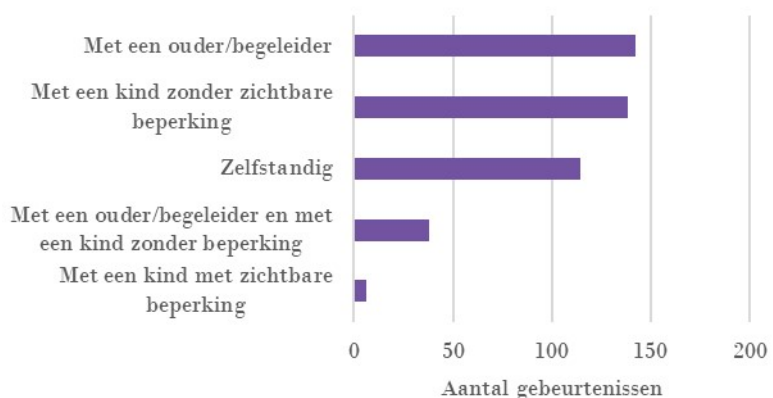
Daarnaast lijkt het water- en zandtoestel ook voor nieuwe ontmoetingen te zorgen, omdat er samen gewerkt moet worden om water rond te pompen en geleid moet worden door zelf gegraven geultjes.

3.2.3 Speelactiviteiten

Bij Meer en Bos zagen we dat kinderen veel ontdekkend aan het spelen waren (zoals het bouwen van zandstructuren of bouwen met takken). Daarnaast werd er veel gespeeld met water en werden objecten gemanipuleerd (zoals takelen of spelen met een interactief speelpaneel; figuur 3.7). Speelactiviteiten die hier weinig voorkwamen of ontbraken waren balanceren, duikelen, steppen, fietsen en stuiten.

Bij Meer en Bos viel op hoeveel (speel)mogelijkheden het water gaf aan de kinderen. Kinderen konden zich goed

Figuur 3.6 Het aantal gebeurtenissen per type samenspeelgedrag bij Meer en Bos

zelfstandig vermaken in de speeltuin, ook al op jongere leeftijd, wat de populariteit van de speelplek voor ouders ten goede komt. Kinderen bouwen hun eigen uitdagingen met het water en het zand, zoals geultjes waar ze overheen (of in) kunnen springen. Ze ontdekken hoe ze het water kunnen laten stromen naar een andere plek en hoe je dammen kunt bouwen. Er worden ‘zandballen’ gemaakt en gegooid op het dak van het combinatietoestel. Het water, eventueel uit een separaat waterpunt in de speeltuin, wordt ook gebruikt om handen en voeten schoon te maken, speelgoed af te spoelen voor het weer mee terug naar huis gaan en om uit te drinken.

Ook de hoge glijbaan zorgt voor de nodige uitdaging voor de oudere kinderen en (samen)speelplezier:

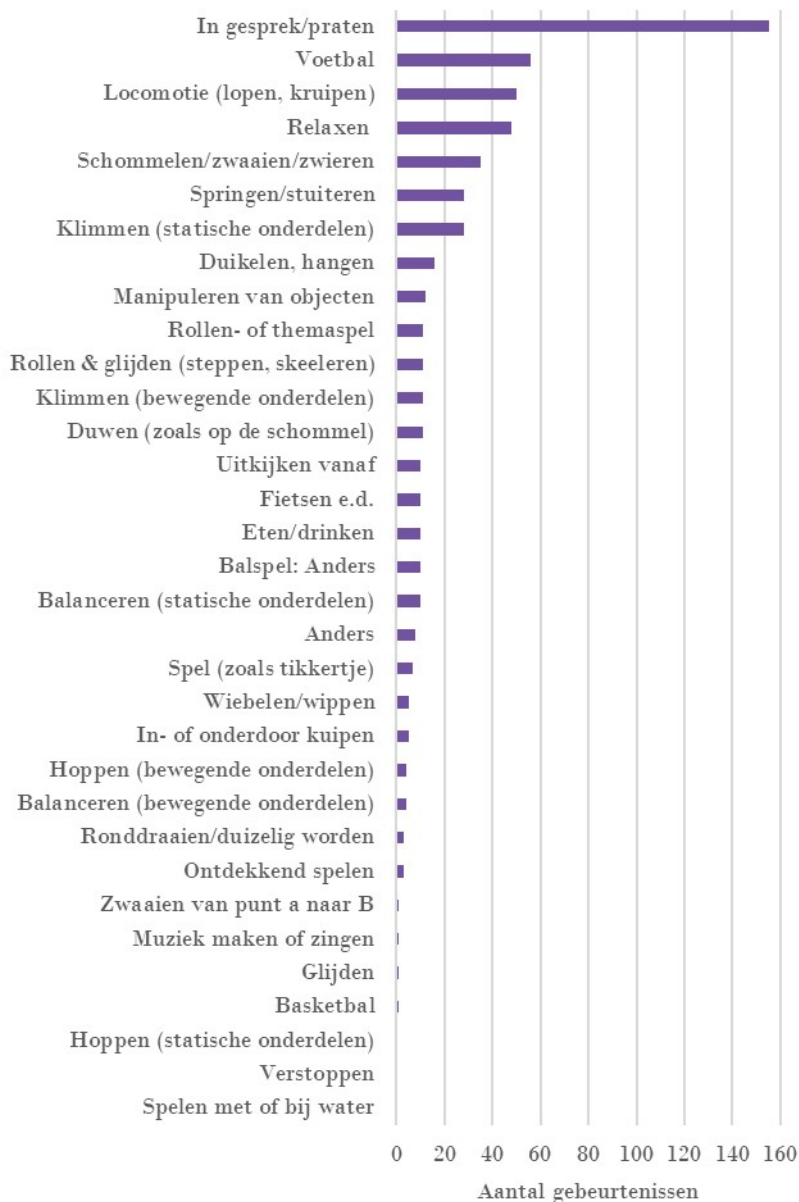
Dinsdag 10 juni. De oudere jongens doen hun sokken en schoenen uit zodat ze kunnen klimmen in de hoge glijbaan. Ze spelen en werken samen in de glijbaan zelf. Je hoort ze schreeuwen, lachen en overleggen. Slechts twee van de vijf jongens klimmen omhoog via de netten, de andere gaan via de glijbaan omhoog, wat makkelijker lijkt te gaan. Op een gegeven moment proberen ze nog sneller te gaan, door met z'n allen als een treintje op een T-shirt te gaan zitten. Dat gaat met veel geschreeuw, wat goed hard klinkt uit de glijbaan.

3.2.4 Gebruik (speel)attributen

Bij Meer en Bos wordt er bij het grootste aandeel van de gebeurtenissen gebruik gemaakt van (speel)attributen (80%). Ook wordt er relatief veel met losse natuurlijke objecten gespeeld (16%), zoals zand en water. Ook is er gekeken naar het gebruik van speelattributen, waaruit blijkt dat de waterelementen van het combinatietoestel het meest gebruikt worden, gevolgd door het hoge

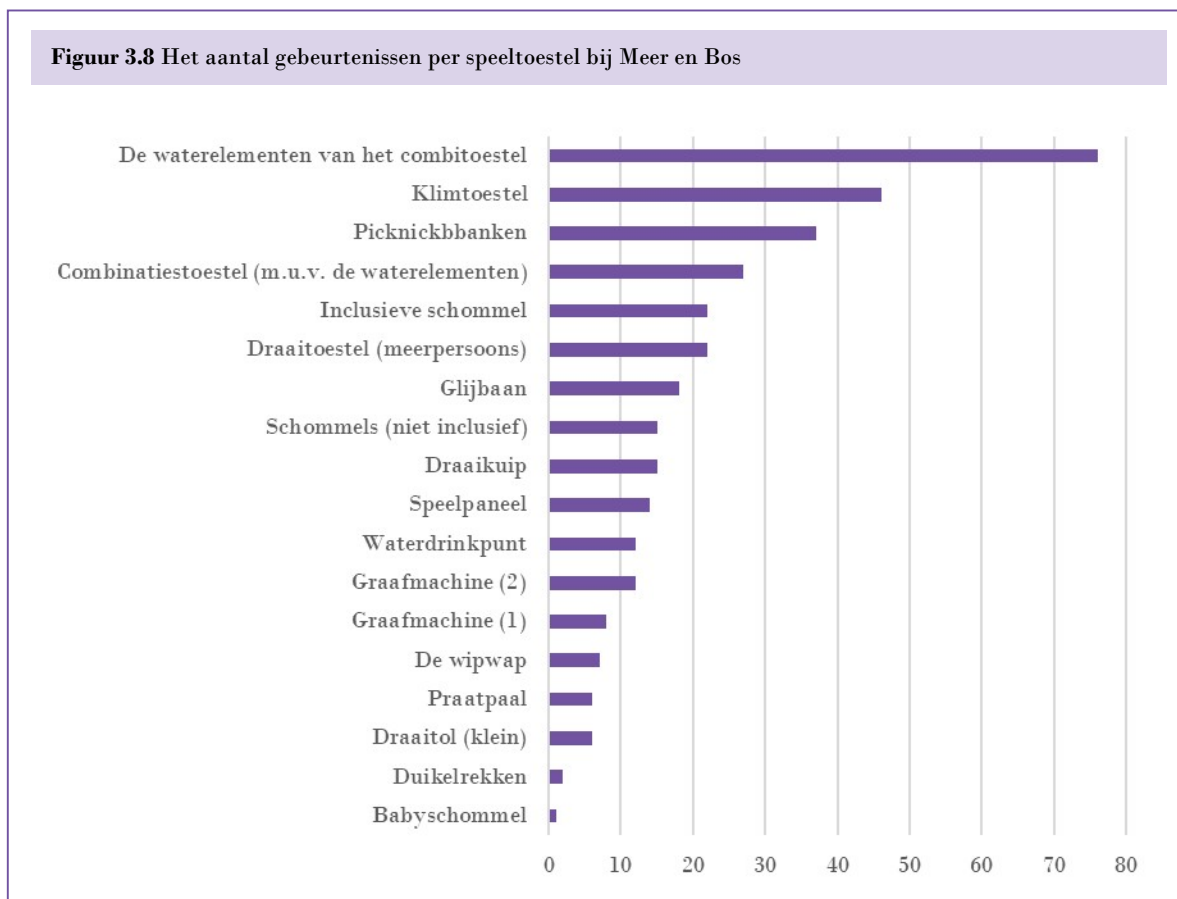
klimtoestel met de glijbaan en de picknickbanken (figuur 3.8). Tegelijkertijd werden de babyschommels bijna niet gebruikt, evenals de duikelrekken, de kleine draaitol en de praatpalen.

Figuur 3.7 De verschillende activiteiten bij Meer en Bos

De zone met de schommels, draaimolen en interactief element op een verharde ondergrond lijkt het minst populair te zijn onder de kinderen.

Figuur 3.3 Het aantal gebeurtenissen per speeltoestel bij Meer en Bos

3.2.5 Kinderen met een zichtbare beperking

Gezien er in de speeltuin weinig kinderen zijn geobserveerd met een beperking, kunnen we geen uitspraak doen hoe kinderen met en zonder beperking samen spelen binnen deze speelplek. Toch kan er wel een kwalitatieve beschrijving worden gegeven van het (samen)spelgedrag tijdens de samenspeeldag. Daarbij moet wel de kanttekening worden geplaatst dat er hier dus geen sprake was van een spontane ontmoeting tussen kinderen met en zonder beperking, maar dat deze ontmoeting was georganiseerd en dat er ook activiteiten en begeleiders waren om het samenspel te stimuleren.

Op 22 juni vond van 11.00 uur tot 16.00 uur een feestelijke **samenspeeldag** plaats in de speeltuin Meer en Bos. Het evenement was gericht op samen rennen, rollen en spelen, met speciale aandacht voor kinderen die minder vaak in een speeltuin spelen, bijvoorbeeld vanwege een beperking. De dag werd georganiseerd door De Haagse Hogeschool, Hogeschool Utrecht, Stichting Voorall en de speeltuinbeheerder van de gemeente Den Haag. Bezoekers werden uitgenodigd om deel te nemen aan activiteiten en hun ervaringen met spelen in de speeltuin te delen ten behoeve van het lopende onderzoek. De speeltuin werd feestelijk aangekleed met slingers en met een suikerspin- en popcornkraam waar kinderen gratis gebruik van mochten maken.

De promotie van deze samenspeeldag vond plaats via meerdere kanalen: binnen het netwerk van Stichting Voorall, op websites van De Haagse Hogeschool, de speeltuinbende.nl en Voorall, en via regionale kranten door middel van een advertentie. Daarnaast werd geworven via het informele netwerk van de onderzoekers en door middel van flyers op De Haagse Hogeschool en in de Inspecteur De Vriesschool (speciaal onderwijs nabij Meer en Bos), waar de oproep ook in de nieuwsbrief aan alle ouders werd verspreid. Ook zijn de flyers opgehangen in de week van 14 juni in de speeltuin. Van alle aanwezige kinderen hadden er zes een zichtbare beperking.

Bij de kwantitatieve observaties tijdens de samenspeeldag zijn er dertig gebeurtenissen geregistreerd van kinderen met een beperking. Hiervan waren twee gebeurtenissen met andere kinderen met een beperking, een zestal gebeurtenissen met kinderen zonder een beperking en zes gebeurtenissen waarbij kinderen met een ouder of begeleider speelden. Bij drie gebeurtenissen speelden de kinderen zowel met een ouder als een kind. Bij de overige dertien gebeurtenissen speelden de kinderen zelfstandig.

Tijdens de samenspeeldag werd er dus **wel samen gespeeld tussen kinderen met en zonder een beperking**. Hierbij zijn drie belangrijke kanttekeningen. Ten eerste, het feit dat het evenement er was maakte dat er meer kinderen met een beperking (en geïnteresseerde ouders) in de speeltuin aanwezig waren. Zo vertelde bijvoorbeeld een moeder van een meisje met een beperking dat ze hier een speelafpraak had gemaakt met een klasgenootje (ook met een beperking) en haar moeder, omdat ze benieuwd was naar het evenement. De (feestelijke) setting hielp kinderen om elkaar makkelijker te ontmoeten. Ten tweede blijkt uit onze kwalitatieve observaties dat het ook helpt als iemand de kinderen stimuleert om samen te gaan spelen. Dit hoeven geen grote interventies te zijn. Vooral gerichte acties, zoals een buurtsportcoach die kinderen aan elkaar koppelt of een eenvoudige opdracht brachten het gezamenlijke spel tussen kinderen met en zonder een beperking snel(ler) op gang. Een derde kanttekening is dat er alleen kinderen met een verstandelijke of psychosociale beperking op de samenspeeldag aanwezig waren. Het samenspel met kinderen met een fysieke of meervoudige beperking hebben we daardoor niet kunnen observeren.

Deze observaties laten zien dat de aanwezigheid van laagdrempelige ondersteuning inclusieve ontmoetingen en interacties kan bevorderen. Soms duren deze interacties lang, zo waren er twee kinderen die elkaar 'gevonden' hadden door een fotospel en zij bleven langer met elkaar spelen, en soms duren deze interacties kort omdat er toch geen 'match' is tussen de kinderen. De buurtsportcoach wist goed aan te voelen wanneer er een kleine actie nodig was en wanneer hij niets hoefde te doen omdat het samenspel al goed verliep.

Tijdens deze observaties maakten de kinderen veel gebruik van de aanwezige attributen (90%). Hiervan was, net zoals de kinderen zonder een zichtbare beperking, de waterelementen van het combinatiestel het meeste gebruikt (30%). Het overige deel van het combinatietoestel werd ook regelmatig gebruikt (15%) en de gewone schommels en praatpalen (11%).

Kom samen rennen, rollen en spelen in natuurspeeltuin Meer en Bos.

Voor sommige kinderen kan buitenspeken moeilijk zijn. Bijvoorbeeld wanneer zij een beperking hebben.

Gaan jullie samen plezier maken en deze uitdaging aan?

In samenwerking met de gemeente Den Haag doen de Haagse Hogeschool en Hogeschool Utrecht onderzoek in deze speeltuin.

Kom jij ons vertellen wat je van het spelen in deze speeltuin vindt?

Met lekkere limonade en koffie!

Gratis parkeerplekken in directe omgeving
 Goed te bereiken met openbaar vervoer (tram 3 en bus 24/26)
 Toilet aanwezig

Vragen? Mail het onderstaande e-mailadres: kimhameete@voorall.nl

DE HAAGSE HOGESCHOOL Den Haag **HOGESCHOOL UTRECHT** **VOORall** voor Hagenaars met een beperking

4. De mening van de kinderen

Binnen dit onderzoek is op twee manieren input van kinderen verzameld: via generatieve ontwerpsessies, waarin kinderen hun ideale inclusieve speeltuin ontwierpen. Generatief betekent hier dat kinderen niet alleen nieuwe ideeën creëren, maar dat deze aanpak ook helpt om latente, vaak onbewuste kennis en ervaringen op te halen die in traditionele interviews meestal niet naar voren komen. Een methode die is ontwikkeld en eerder is toegepast binnen het SamenSpeelonderzoek van de Hogeschool Utrecht om kinderen en andere betrokkenen te laten participeren en barrières, facilitators en mogelijke oplossingsrichtingen in kaart te brengen om tot inclusief spelen te komen. Daarnaast zijn korte interviews afgenomen met behulp van scheurlijstjes, waarmee ervaringen van kinderen op de samenspeelplekken zijn opgehaald.

4.1 Ontwerpsessies

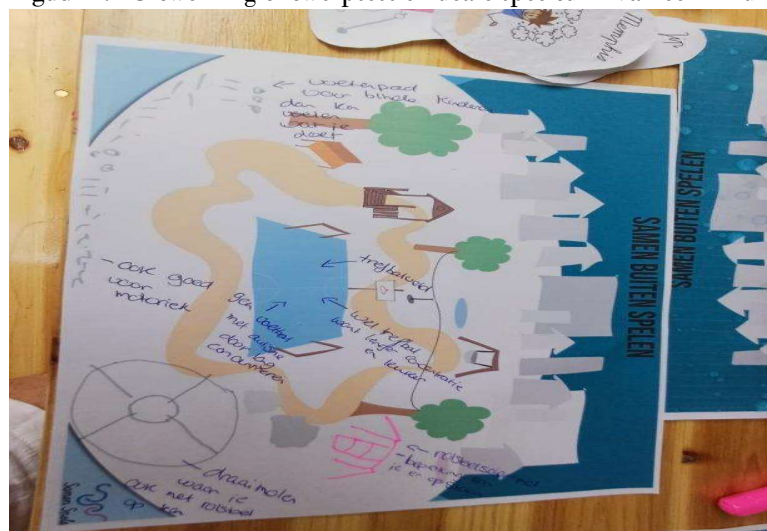
Tijdens de samenspeeldag ontwierpen drie kinderen hun eigen ideale inclusieve speeltuin. Twee kinderen zonder en één kind met een beperking namen deel. Deze generatieve ontwerpsessies laten niet alleen zien dat kinderen creatief en oplossingsgericht zijn, maar ook waardevolle medeontwerpers kunnen zijn van inclusieve speelomgevingen. Eerder onderzoek van beide hogescholen toont aan dat kinderen goed in staat zijn om hun eigen speelbehoeften te verwoorden en dat hun perspectief cruciaal is voor het ontwerpen van toegankelijke en betekenisvolle speelplekken. Hun ideeën geven waardevolle inzichten in wat zij belangrijk vinden in een speelomgeving, hoe zij naar samenspel kijken, en welke aanpassingen volgens hen bijdragen aan toegankelijkheid en bespeelbaarheid.

Opvallend is dat alle kinderen zonder moeite **openstaan voor het spelen met kinderen met een beperking** en vanzelfsprekend voorzieningen bedenken die toegankelijk zijn voor iedereen. Dit sluit aan bij recent onderzoek waaruit blijkt dat kinderen inclusie vaak vanzelfsprekend benaderen: zij zien toegankelijkheid niet als uitzondering, maar als onderdeel van normaal samenspel (Beekhuizen et al., 2025). Zo werd er onder andere gedacht aan een draaimolen waar een rolstoel op kan, een rolstoelschommel waarop je ook kunt staan, en een blote voetenpad speciaal ontworpen voor blinde of slechtziende kinderen, of kinderen die baat hebben bij extra sensorische prikkels.

Een van de drie kinderen was een kind met autisme. Deze ervaringsdeskundige inbreng leverde waardevolle ideeën op, bijvoorbeeld rondom concentratie, prikkelverwerking en duidelijke speelzones. Zo stelde dit kind voor om een trefbalveld te maken in plaats van een voetbalveld, omdat trefbal minder chaotisch is en beter vol te houden qua concentratie (zie figuur 4.1). Dit perspectief benadrukt hoe belangrijk het is om kinderen met een beperking zelf actief te betrekken bij het ontwerpen van speelplekken. Zij brengen kennis in die voor professionals of ontwerpers niet altijd vanzelfsprekend is.

Figuur 4.1 Uitwerking ontwerpessie ‘ideale speeltuin’ van een kind met autisme op de samenspeeldag.

Daarnaast blijkt uit de ontwerpen dat **veiligheid en nabijheid** van ouders voor kinderen belangrijk blijven. Meerdere kinderen benoemden dat zij graag willen dat een ouder of begeleider “in de buurt maar op afstand” aanwezig is. Dit sluit sterk aan bij de bevindingen uit ander onderzoek waarin wordt beschreven dat kinderen met een beperking sociale en emotionele ondersteuning nodig hebben om volwaardig te kunnen deelnemen aan buitenspel (Van Engelen et al., 2021). Vooral een volwassene die nabij is zonder het spel over te nemen blijkt een belangrijke voorwaarde voor deelname.

Daarnaast laten de kindontwerpen duidelijk zien dat fantasie- en rollenspel een belangrijke plek innemen, met ideeën zoals een politiepost, een apenbos, een brandweerauto en een kabelbaan. Deze voorkeur sluit nauw aan bij de aanbevelingen uit onderzoek van de Hogeschool Utrecht, waarin wordt benadrukt dat inclusieve speelplekken moeten bestaan uit gevarieerde, uitnodigende speelaanleidingen. Zulke spelelementen dragen bij aan sociale interactie, verbeelding en gezamenlijk spel tussen kinderen met en zonder beperking (Beekhuizen et al. 2025).

Gezamenlijk laten deze ontwerpen zien dat kinderen een unieke blik hebben op wat een inclusieve speelplek zou moeten zijn. Hun bijdragen tonen dat kinderen waardevolle ontwerpers zijn, en dat hun perspectief noodzakelijk is bij het ontwikkelen van toegankelijke en uitnodigende speelomgevingen voor alle kinderen.

4.2 Scheurlijstjes

Om te onderzoeken hoe kinderen de twee samenspeelplekken ervaren, zijn er op beide locaties korte interviews gehouden met aanwezige kinderen. Aan de ouders van deze kinderen is mondeling toestemming gevraagd om mee te doen aan het onderzoek. Als er bezwaar was, of als er een begeleider aanwezig was die niet zeker wist of de kinderen mee mochten doen, werden de kinderen niet geïnterviewd. Kinderen jonger dan twee jaar zijn niet meegenomen. Voor de peuters (2-4 jaar) geldt dat de ouders vaak bij het gesprek waren en aanvullende informatie hebben gegeven.

Voor de interviews is een scheurlijstje gebruikt (figuur 4.2), waarop kinderen hun antwoord konden aangeven door hun gewenste antwoord in te scheuren. Er werd gevraagd naar (1) leeftijdscategorie, (2) geslacht, (3) met wie ze hebben gespeeld, (4) hoe leuk ze de speeltuin vinden en (5) of ze overal kunnen komen in de speeltuin. Als een kind verder interesse toonde naar de vragen en er meer over wilde vertellen, vroegen wij door over hun antwoorden en de speeltuin.

Figuur 4.2 Een foto van de scheurlijstjes.

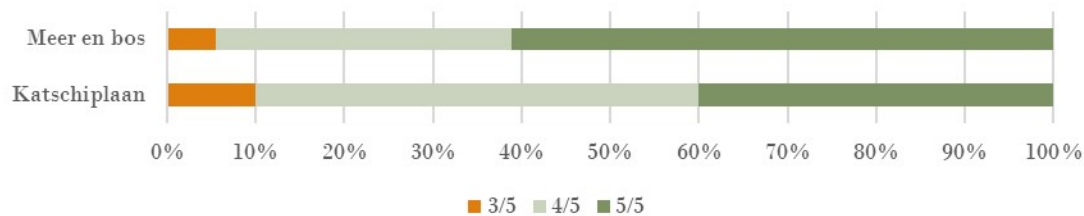

In totaal deden 38 kinderen mee aan dit deel van het onderzoek. Daarbij waren 21 meiden en 17 jongens. De meeste kinderen waren tussen de vijf en twaalf jaar. Er hebben twee kinderen met een beperking meegedaan. De resultaten van de scheurlijstjes en interviews reflecteren daarom met name de ervaring van kinderen zonder een beperking.

4.2.1 Waardering van de speelplek

Kinderen konden aangeven hoe leuk ze de speeltuin vonden aan de hand van vijf smileys (figuur 4.2). Hieruit komt naar voren dat de kinderen de speeltuinen **erg leuk vinden**: gemiddeld krijgt de Katschiplaan een 4,3 (range: 3-5) en Meer en Bos een 4,6 (range: 3-5) (figuur 4.3). Er zijn verwaarloosbare verschillen tussen de scores per geslacht en leeftijd. Twee kinderen met een **beperking** - die de scheurlijst invulden tijdens de samenspeeldag - gaven beide de hoogst mogelijke score voor de speeltuin, namelijk 5/5 punten.

Figuur 4.3 De beoordeling van kinderen van de speeltuinen op een 5-punt schaal, waarbij vijf de hoogst mogelijke score is.

Kinderen zijn dus erg tevreden met de speeltuin op de Katschiplaan. Maar, ze benoemen ook een paar verbeterpunten. Zo missen de kinderen meer uitdagende speeltoestellen die geschikt zijn voor kinderen ouder dan tien jaar. Nu is er een voetbalveld voor deze leeftijd, maar dat vinden niet alle kinderen leuk om te doen. Voorstellen zijn een draaischijf of een hogere glijbaan. Een aantal meiden legde uit dat ze de speeltuin vroeger leuker vonden, omdat er toen een groot toestel was (*'het schip'*) met een hoge glijbaan, terwijl er nu alleen nog maar twee *'babyglijbanen'* zijn. Een meisje (7-8 jaar) is kritisch op het materiaal van de inclusieve schommel. Deze is van een ander materiaal en dit touw doet volgens haar pijn om in te zitten.

Bij Meer en Bos zijn de kinderen blij met het water en het zand en dat ze er vies kunnen worden. Een aantal kinderen geven aan dat de klimtoren leuk is. Zo vertelt een meisje (5-6 jaar) dat je *'overal kan klimmen'* in de hoge klimtoren. Een ander meisje (11-12 jaar) vindt ook de klimtoren het leukste, want hij is *'hoog en spannend'*. Tegelijkertijd zijn er ook kinderen - waaronder een van de kinderen met een beperking - voor wie de klimtoren te spannend is. Een jongen (11-12 jaar) vertelt dat hij de speeltuin nu leuker vindt dan voorheen, omdat er veel coole dingen zijn, zoals de klimtoren en de ligschommel *'die je nergens anders ziet'*. Ook ziet de waterspeeltuin er leuk uit volgens deze jongen.

4.2.2 Samenspelen

Met de vraag 'met wie heb je vandaag gespeeld' konden kinderen aan de hand van vier antwoordcategorieën aangeven in hoeverre ze die dag samen speelde en met wie. Ze mochten meerdere antwoorden geven. Voor beide speeltuinen blijkt dat de **meeste kinderen samen spelen met familie of vrienden** (85%) terwijl er weinig met nieuwe kinderen wordt samengespeeld (13%). Er was slechts één kind dat aangaf dat hij/zij alleen speelde. Deze resultaten verschillen met de kwalitatieve observaties, waarbij grofweg 65% van de kinderen aan het samenspelen was met andere kinderen. Dit verschil is te verklaren omdat kinderen niet de gehele tijd samen aan het spelen zijn. Geregeld zijn kinderen wel samen in de speeltuin, maar dan gaat de een bijvoorbeeld schommelen, terwijl de andere op de glijbaan gaat.

Kinderen legden uit dat een aantal dingen het samenspelen bevordert, maar dat er ook onderdelen zijn in de speeltuin die het samenspelen in de weg staan. Vaak zijn dit onderdelen die kinderen ook minder goed vinden van de speeltuin. Op de Katschiplaan gaven een aantal kinderen aan dat ze **goed op de schommels kunnen samenspelen** (een meisje en een jongen van 5-6 jaar). Ook helpt het dat het een hele leuke speeltuin is, aldus een jongen (7-8 jaar) die er iedere dag komt. Een wat oudere jongen (13 jaar) gaf ook aan dat het een leuke speeltuin is en dat **veel kinderen samen voetballen**. Dit zagen we ook in onze observaties, waarbij samenspelen met nieuwe kinderen vaak gebeurden tijdens het

voetballen. Er zijn ook zaken die het samenspelen in de weg staan op de Katschiplaan. Een meisje legde uit dat ze ‘introvert’ is (haar woorden) en daarom het niet prettig vindt om in de interactieve muziekboog samen spelletjes te doen en te dansen. Iedereen kan haar dan zien. Verder benoemen een aantal oudere kinderen dat er nu te weinig te doen is voor hen. Ze willen toestellen met meer uitdaging en meer ruimte om spelletjes te doen (zoals tikkertje). Voordat de speeltuin vernieuwd was, kon dit wel op “*het grote schip met de hoge glijbaan*”.

Net als bij de andere onderzoeksmethodieken kwam ook hier naar voren dat het watergedeelte en het zand bij Meer en Bos het samenspelen bevordert. Om met het watergedeelte te spelen, moet je samenwerken. De een moet pompen en de ander bepaalt waar het water naar toe gaat. Ook bij de draaimolen moet je samenwerken met andere kinderen, wat volgens een meisje (9-10 jaar) ook daadwerkelijk gebeurt. Verder vertelde een jongen (5-6 jaar) dat hij bij het water en in de klimtoren wel eens nieuwe vriendjes heeft gemaakt. Ook staan een aantal dingen het samenspelen in de weg. Zo vertelt dezelfde jongen (5-6 jaar) over het samenspelen dat andere kinderen hem soms slaan. Een meisje (9-10 jaar) legt uit dat je op de schommels niet goed kan samenspelen, omdat die naast elkaar hangen en je “dan alleen maar naast elkaar schommelt”. Zij en haar vriendinnetje vonden dat het speelpaneel niet geschikt is, omdat deze niet leuk is om mee te spelen. Een jongen (5-6 jaar) die dagelijks bij Meer en Bos kwam legde het geringe samenspel bij zichzelf: hij noemt zichzelf verlegen.

De twee kinderen met een **beperking** gaven beiden aan met nieuwe kinderen te hebben gespeeld op de samenspeeldag. Ook hier werd het **watergedeelte** gezien als iets wat het samenspelen bevordert. Zijn moeder legde ook uit dat haar kind heel sociaal is en dat ze ziet dat de “*chill schommel*” helpt met het samenspelen.

4.2.3 Ervaren toegankelijkheid van speeltoestellen

Met de vraag ‘kan je overal in de speeltuin komen’ konden kinderen met behulp van drie categorieën (ja / bijna overal / nee) aangeven of alles voor hen bereikbaar is. Bij de Katschiplaan gaven alle deelnemende kinderen aan overal te kunnen komen. Bij Meer en Bos gaven vijf kinderen aan dat ze bijna overal kunnen komen. Sommige kinderen kunnen niet bij de hoge klimtoren komen. De andere dertien kinderen gaven aan overal te kunnen komen. De twee kinderen met een **beperking** die zijn geïnterviewd tijdens de samenspeeldag gaven aan dat ze overal kunnen komen, maar een daarvan gaf aan dat het klimtoestel te eng was. Zoals hierboven is aangegeven zijn er geen kinderen met een fysieke beperking geïnccludeerd in dit onderzoek, het is mogelijk dat zij de toegankelijkheid van de speeltoestellen als minder goed ervaren.

4.2.4 Gebruik van de speelplek

Met de vraag ‘hoe vaak kom je hier met mooi weer’ konden kinderen aangeven in vier categorieën (bijna nooit, soms, vaak of iedere dag) hoe vaak ze naar de speeltuin gaan. Bij de Katschiplaan geven de meeste kinderen aan dat ze er iedere dag zijn (40%) of vaak (35%), terwijl bij Meer en Bos het merendeel van de kinderen aangaf dat ze er bijna nooit komen (39%) of soms (28%). Dit past het eerder geschetste beeld dat bezoekers van Meer en Bos vaker uit andere delen van de stad komen, terwijl de bezoekers van de Katschiplaan voornamelijk buurtbewoners zijn. De twee kinderen met een **beperking** gaven aan “vaak” naar Meer en Bos te gaan als het mooi weer is.

5. De mening van volwassenen

Binnen dit onderzoek is er op twee manieren input van ouders verzameld: via een focusgroep en via vraaggesprekken in de speeltuin. De focusgroep bood verdiepend inzicht in ervaringen, knelpunten en ideeën rondom inclusief buitenspelen. Hierbij waren ouders van kinderen met een beperking, ouders van kinderen zonder een beperking en enkele professionals van de gemeente en uit zorg en welzijn aanwezig. De vraaggesprekken met ouders op locatie gaven aanvullend zicht op hoe ouders de speelplekken in de praktijk ervaren.

5.1 Generatieve focusgroep

Om meer inzicht te krijgen in de mening en ervaringen van professionals en ouders van een kind met een beperking is een focusgroep georganiseerd. Hierbij is gebruikgemaakt van *purposive sampling*, zodat bewust alle relevante stakeholders konden worden betrokken. Hierdoor bestond de groep uit ouders van kinderen met een beperking, ouders van kinderen zonder beperking en professionals uit de gemeente, zorg en welzijn. Deze doelgerichte samenstelling maakte het mogelijk om verschillende perspectieven op inclusief buitenspelen te verdiepen en te onderzoeken welke knelpunten, kansen en behoeften door verschillende betrokkenen worden ervaren. Tijdens de focusgroep zijn generatieve materialen gebruikt die eerder zijn ontwikkeld binnen het HU-onderzoek ‘[Samen Spelen](#)’. Deze materialen hielpen deelnemers om ervaringen, knelpunten en wensen op een creatieve manier te verkennen, wat leidde tot rijke en gedetailleerde inzichten.

De volgende paragrafen beschrijven de belangrijkste thema’s die naar voren kwamen uit de focusgroep. De kwalitatieve bevindingen zijn geordend in zeven hoofdthema’s:

1. **Eigenschappen van een inclusieve speeltuin:** kenmerken die volgens ouders en professionals bepalen wanneer een speelplek als inclusief wordt ervaren.
2. **Toegankelijkheid en bespeelbaarheid:** zowel fysieke als sociale toegankelijkheid, en de mate waarin kinderen met verschillende mogelijkheden daadwerkelijk kunnen spelen.
3. **Gedrag van kinderen en interactie:** hoe kinderen op elkaar reageren, welke vormen van contact ontstaan en welke factoren samenspel bevorderen of belemmeren.
4. **Ontwikkeling en kennis:** de rol van kennis, (on)bekendheid met beperkingen en de invloed hiervan op het begrijpen van gedrag en spelbehoeften.
5. **Begeleiding op speelplekken:** wat ouders nodig hebben aan ondersteuning en welke rol professionals, vrijwilligers en gemeenten hierin spelen.
6. **Bekendheid van inclusieve speelplekken:** in hoeverre ouders weten waar inclusieve plekken zich bevinden en hoe communicatie een rol speelt in deelname.
7. **Eigenwaarde in diversiteit:** het belang van kijken naar mogelijkheden in plaats van beperkingen, en de erkenning dat inclusiviteit vraagt om variatie in speelplekken.

Deze thema’s bieden gezamenlijk inzicht in hoe ouders en professionals inclusief buitenspelen ervaren, welke drempels zij tegenkomen en welke kansen zij zien om spelen voor *alle* kinderen toegankelijker te maken. Thema’s die ook aansluiten bij de bevindingen uit eerder onderzoek (Visser et al. 2025,

Beekhuizen et al. 2025, Beekhuizen et al. 2026) waar ook bleek dat inclusie veel breder is dan fysieke toegankelijkheid en vooral wordt bepaald door sociale factoren zoals interactie, houding van andere ouders, kennis over beperkingen en een cultuur van welkom-zijn.

5.1.1 Eigenschappen van een inclusieve speeltuin

Uit de focusgroepen blijkt dat zorg- en welzijnsprofessionals, beleidsmedewerkers en ouders een duidelijk beeld hebben van wat een speeltuin inclusief maakt. Het gaat verder dan fysieke toegankelijkheid; ook een prikkelarme omgeving, praktische faciliteiten, variatie, veiligheid en nabijheid en zijn belangrijke factoren:

Een **prikkelarme omgeving** is essentieel. Rustige, overzichtelijke speelzones geven kinderen de ruimte om zonder druk te spelen en overprikkeling te voorkomen. Ook de aanwezigheid van dieren draagt bij aan inclusiviteit. Dieren bieden rust, wekken nieuwsgierigheid en stimuleren contact tussen kinderen.

Praktische faciliteiten dragen bij aan het comfort en de verblijfsduur van gezinnen. Ruime toiletten, grote verschoontafels, schaduwrijke plekken en rustzones maken het voor gezinnen mogelijk om langer te blijven.

Variatie in speelmaterialen geeft kinderen keuzevrijheid en uitdaging. Zintuiglijk spel, motorische uitdagingen en rustige hoekjes maken dat voor ieder kind iets te doen is. Speelmogelijkheden met water en modder stimuleren bovendien samenwerking en fantasie.

“want dat is voor mij de perfecte speeltuin. Ik zie daar water, ik zie daar modder. Ik zie al een moddermonster voorbijkomen die daar helemaal naar zijn zin heeft gehad in het water.”

Ouder van een kind met een beperking

Veiligheid vormt een basisvoorwaarde, zowel fysiek als sociaal. Fysieke veiligheid ging tijdens het gesprek bijvoorbeeld over het vermijden van stenen randen, afval of gevaarlijke voorwerpen. Sociale veiligheid gaat over welkom voelen, kinderen die elkaar uitnodigen om te spelen en niemand buitensluiten. Tijdens de focusgroep worden voorbeelden gegeven van momenten waarop deze sociale veiligheid er niet is, bijvoorbeeld dat een kind met een beperking wordt buitengesloten in het spel. Ook binnen het gezin kan er schaamte zijn tussen broers en zussen onderling. Ouders van kinderen met een beperking geven ook aan dat ze wel eens kinderen of ouders van kinderen zonder een beperking moeten corrigeren. Het wordt dan als irritant ervaren dat ouders alleen maar met hun telefoon bezig lijken te zijn.

“Maar je ziet ook andere kinderen zijn doodsbenuwd voor hem, maar je ziet verder niks aan hem. Alleen hij kan alleen hoge kreten uitbrengen.”

Ouder van een kind met een beperking

Tot slot benadrukken ouders het belang van **nabijheid en bereikbaarheid**. Een inclusieve speeltuin dichtbij huis wordt het meest gewaardeerd, hoewel sommige ouders bereid zijn verder te reizen voor een écht inclusieve speelplek of speciale activiteiten. Toch blijft afstand soms een praktische uitdaging.

5.1.2 Toegankelijkheid en bespeelbaarheid

Ouders benoemden dat zowel de fysieke als sociale **toegankelijkheid** een belangrijk uitgangspunt is voor inclusief buitenspelen:

Fysieke toegankelijkheid verwijst naar de inrichting van speelplekken en de bespeelbaarheid ervan. Speeltuinen die alleen uit zand of gras bestaan, vormen vaak een barrière. Belangrijke elementen zijn een rolstoeltoegankelijke, stevige ondergrond, brede paden en het ontbreken van drempels. Ouders gaven aan dat dergelijke voorzieningen nog vaak ontbreken, waardoor kinderen met een beperking minder makkelijk kunnen deelnemen. Ook inclusieve speeltoestellen, zoals brede glijbanen en rolstoelvriendelijke draaimolens, zijn belangrijk om samen spelen te stimuleren. Daarnaast speelt vervoer een rol. Gezinnen verschillen sterk in mobiliteitsmogelijkheden, wat deelname aan buitenspelen beïnvloedt. Eén ouder beschrijft dit treffend:

“Ik ben redelijk mobiel met X omdat we een bus hebben. Maar als jouw kind met een busje wordt opgehaald en je zelf geen vervoer hebt, hoe ga je dan naar de speelplaats toe? Zo wil ik ook heel graag dat hij gewoon vriendjes in de buurt heeft. Dat de kinderen naar mijn huis toekomen.”

Ouder van een kind met een beperking

Sociale toegankelijkheid is minstens zo belangrijk of wellicht belangrijker. Kinderen moeten vaak eerst aan elkaars verschillen wennen voordat samenspelen vanzelf kan verlopen:

“Wat mij opvalt is dat, zoals ik dat proces van samenspelen voor me zie, en ik heb zelf een beperking, kinderen onderling echt aan elkaar moeten wennen.”

Ervaringsdeskundige

Ouders gaven aan dat een beperking of opvallend gedrag soms confronterend kan zijn voor andere kinderen of ouders. Sociale oordelen en onbekendheid met beperkingen kunnen het leggen van contact bemoeilijken. Daarnaast ontmoeten kinderen met en zonder een beperking elkaar vaak nauwelijks, omdat gescheiden onderwijs gebruikelijk is in Nederland: kinderen met een beperking volgen regionaal speciaal onderwijs, terwijl kinderen zonder beperking naar lokaal regulier onderwijs gaan. Hierdoor hebben veel kinderen geen klasgenoten in de buurt wonen, wat het leggen van contact op speelplekken bemoeilijkt. Ook speelt mee dat kinderen van speciaal onderwijs vaak pas laat tijd thuis waardoor er doordeweeks weinig tijd overblijft om buiten te spelen.

Ook voor ouders zelf kunnen sociale drempels het bezoeken van een speeltuin bemoeilijken. Zo gaf een vader aan dat hij niet alleen rekening moet houden met de behoeften van zijn kind, maar ook met

hun eigen gevoelens en onzekerheden. Het bezoeken van een speelplek kan confronterend zijn, juist omdat de verschillen in mogelijkheden tussen kinderen daar sterk zichtbaar worden. Voor sommige ouders roept dit gevoelens op van kwetsbaarheid, verdriet of machteloosheid, omdat hun kind niet altijd kan meedoen met wat andere kinderen wel moeiteloos doen. Deze vader verwoordde dit treffend:

“Ik spreek echt voor mezelf, maar ik vind het soms ook moeilijk om naar een speeltuin te gaan. Juist omdat je ontzettend geconfronteerd wordt met kinderen die wel van alles kunnen en dus je eigen kind daar niet aan kan meedoen. Dus het is ook nog een stap voor een ouder met een gehandicapt kind om naar een speeltuin te gaan.”

Ouder van een kind met een beperking

5.1.3 Gedrag van kinderen en interactie

Verskillende deelnemers gaven aan dat gedrag tussen kinderen, zowel positief als negatief, een grote invloed heeft op het slagen van inclusief spelen. Sommige kinderen tonen van nature **positief speelgedrag**, zoals nieuwsgierigheid en interesse, wat ruimte creëert voor contact en interactie. Daarnaast ervaren kinderen plezier in het tonen van zorgzaamheid richting anderen:

“Normale kinderen vinden het heel leuk omdat ze een soort zorgtaak hebben, al zijn dat de kleine kinderen, die zijn vaak nog jonger dan hij, en die voelen zich helemaal stoer dat ze voor hem mogen zorgen.”

Ouder van een kind met een beperking

Tegelijkertijd benoemden deelnemers ook **negatief of belemmerend gedrag**. Sommige kinderen reageren met angst, trekken zich terug of sluiten anderen buiten wanneer ze een kind met een beperking tegenkomen. Wanneer kinderen niet weten hoe ze met verschillen moeten omgaan, kan dit leiden tot afstand, onzekerheid of zelfs tot pestgedrag. Dit belemmert inclusief spelen en beperkt de interactie tussen kinderen.

“Want als ik kijk naar X, hij is gewoon anders en hij wordt door leerlingen ook op zijn school heeft nul vrienden want hij is gewoon anders.”

Ouder van een kind met een beperking

5.1.4 Ontwikkeling en kennis

Deelnemers gaven aan dat **onwetendheid** een belangrijke barrière vormt. Zowel kinderen als volwassenen worstelen soms met het begrijpen van een beperking, bepaald gedrag of het ontwikkelingsniveau van een kind. Een ouder beschrijft de verwarring die kan ontstaan door leeftijd, uiterlijk en ontwikkelingsniveau:

“Ja, voor het kind van een ander kind is dat ook natuurlijk heel erg verwarrend, want lichamelijk is ze heel lang. Fysiek is het best wel sterk, maar verstandelijk functioneert ze als een kind van twee of drie jaar en dat is heel verwarrend. Van kan je nou niet praten en kun je nou niet aangeven wat je wilt? Waarom gedraag je je zo zoals je je gedraagt? Dus dat is voor andere kinderen ook wel... ja, dat ze daar heel onwetend in zijn.”

Ouder van een kind met een beperking

Volgens ouders hebben professionals soms **onvoldoende kennis over een beperking** om inclusief buitenspelen goed te begeleiden. Het gaat daarbij niet alleen om algemene kennis over beperkingen, maar vooral om inzicht in waar een kind op dat moment aan toe is, wat het nodig heeft en waar juist op gelet moet worden tijdens het spelen. Cursussen of kennisdeling worden door ouders gezien als belangrijke kansen om deze kennis te verdiepen en professionals beter toe te rusten om passend en sensitief te begeleiden.

“Ja, misschien omdat ouders juist handelingsverlegen zijn en dat de speeltuin niet weet hoe ze het uit moet leggen aan andere kindjes. Dat is vanuit misschien de gemeente een cursus organiseert voor families ouders hoe zij dat kunnen uitleggen, hoe ze daarmee kunnen omgaan”.

Ouder van een kind met een beperking

Daarnaast speelt **kennisoverdracht** een belangrijke rol. Ouders geven aan dat zij zich vaak verantwoordelijk voelen om anderen uit te leggen wat hun kind nodig heeft, zodat kinderen, medebegeleiders en andere ouders beter kunnen aansluiten bij de behoeften van hun kind. Dit vraagt echter wel energie en kan extra belastend zijn.

5.1.5 Begeleiding op speelplekken

Ouders gaven aan dat zij behoefte hebben aan **(lichte) begeleiding** op speelplekken om inclusief spelen te ondersteunen. Begeleiding door speeltuinbeheerders, vrijwilligers, studenten of professionals zoals Persoon Gebonden Budget (PGB)-begeleiders kan zorgen voor rust, veiligheid en ondersteuning bij het contact tussen kinderen. Dit werd genoemd omdat zelfstandig spel vaak een belangrijke opstap is voordat samenspel kan plaatsvinden. Direct samenspelen is niet altijd vanzelfsprekend, zeker niet wanneer er sprake is van zichtbare verschillen in gedrag of fysieke mogelijkheden. Deze tussenfase

van kijken, verkennen en oefenen speelt een belangrijke rol in het ontstaan van verbinding. Professionele begeleiding kan bijdragen aan een grotere kans op succes.

Een ouder beschrijft de uitdaging van buitenspelen met zijn zoon: andere ouders zitten op hun telefoon, terwijl hij veel bezig is met begeleiden of spelen met zijn kind. Hij zou graag zien dat iemand anders helpt bij het starten van of samen spelen, zodat hij als ouder ook even kan ontspannen en genieten van het spel:

“Maar dat zou ook bijvoorbeeld als je daar een leuke vrijwilliger hebt of zoiets, die met hem aan het handje iets leuks gaat doen. Ja, dat zou voor mij fantastisch zijn, want dan kan ik even zo zitten. Dat geeft rust.”

Ouder van een kind met een beperking

Ook de rol van kinderfysiotherapeuten wordt door ouders als waardevol genoemd bij het stimuleren van spel en contact. Zij kunnen bijvoorbeeld behandeling vormgeven in de natuurlijke context van het kind, buiten in de speeltuin, en daar beweeg- en speelactiviteiten begeleiden. Daarnaast kunnen zij samenwerken met andere professionals, zoals buurtsportcoaches, om inclusief spelen verder te ondersteunen. Voorbeelden van initiatieven bestaan al; in de focusgroepen werd verwezen naar de Living Labs in speeltuinen in Utrecht en [IJsselstein](#), waar studenten, ondersteund door kinderfysiotherapeuten, buurtsportcoaches en vrijwilligers, inclusief buitenspelen begeleiden.

Deelnemers benadrukken dat de organisatie van dergelijke begeleiding een taak is voor de gemeente. Naast het aanpassen van speeltuinen voor toegankelijkheid zou de gemeente ook moeten inzetten op het faciliteren van passende begeleiding en samenwerking zoeken met de eerdergenoemde stakeholders.

Ook werd het belang van community-vorming en betrokkenheid vanuit de buurt benoemd. Voorbeelden van speeltuinen met actieve vrijwilligers, beheerders en buurtbewoners laten zien dat ‘sociaal gedragen’ speelplekken bijdragen aan ontmoeting, betrokkenheid en veiligheid. Een speeltuin die wordt ervaren als ‘van de buurt’ versterkt niet alleen het samenspel tussen kinderen, maar ook het contact tussen ouders en bewoners onderling. Een voorbeeld welke de revue passeerde was ‘de Spin’ in Amsterdam.

5.1.6 Bekendheid van inclusieve speelplekken

Een belangrijke bevinding is dat veel ouders niet weten waar inclusieve speelplekken zich bevinden of wat deze precies bieden. **Promotie en communicatie** over inclusieve speelplekken en de organisatie van samenspeeldagen zijn daarom essentieel. Het gebruik van begrijpelijke taal in uitnodigingen, betere promotie richting ouders en zichtbaarheid via websites en sociale media worden gezien als kansrijke verbeterpunten.

Ouders benadrukten dat **georganiseerde activiteiten**, mits goed begeleid, kunnen helpen om meer gezinnen te laten deelnemen en het spelen voor alle kinderen toegankelijker te maken:

“In mijn geval als er ook echt daadwerkelijk iets georganiseerd wordt, dat het begeleid wordt met samenspelen. Als ik naar die speeltuin kijk in IJsselstein, toen ik op de website van die speeltuin ook keek. Volgens mij waren d'r ook studenten van de Hogeschool Utrecht die daar inderdaad activiteitenbegeleider zijn.”

Ouder van een kind met een beperking

5.1.7 Eigenwaarde in diversiteit

In de focusgroep werd meerdere keren benadrukt om niet alleen te kijken naar wat kinderen niet kunnen, maar juist te kijken naar dat wat ze **wel** kunnen. Of door hun beperking nog beter kunnen. Er werden hierin voorbeelden gedeeld van tekenen, zorgzaamheid en doorzettingsvermogen. Deze erkenning draagt bij aan hun zelfvertrouwen en maakt gelijkwaardig samen spelen meer mogelijk.

Daarnaast werd zichtbaar dat niet elke inclusieve speelplek voor ieder kind ideaal of inclusief kan zijn. Ook in de focusgroep kwam terug dat een beperking een breed begrip is. Er is ontzettend veel diversiteit hierin. Wat voor het ene kind een veilig en prettige omgeving is, kan voor een ander juist belemmerend of onveilig aanvoelen, bijvoorbeeld door verschillen tussen zand- en verharde ondergronden. Een verharde ondergrond is voor iemand in een rolstoel een must-have, en voor een kind met epilepsie een risico. Dit inzicht laat zien dat inclusiviteit vraagt om **diversiteit** in speelplekken, in plaats van een uniforme, one-size-fits-all oplossing.

5.2. Vraaggesprekken in de speeltuin

Naast de focusgroep is aanvullend kwalitatief onderzoek uitgevoerd door middel van interviews met ouders in de twee speeltuinen. Voor dit onderdeel van het onderzoek zijn korte, semigestructureerde vraaggesprekken gevoerd met ouders, grootouders en/of begeleiders op locatie. De gesprekken vonden plaats tijdens observatiemomenten en de samenspeelmiddag. De vragen richtten zich op beleving, toegankelijkheid, veiligheid, onderhoud en samenspel in de speeltuin. De data werden verzameld via Microsoft Forms. De antwoorden zijn thematisch geanalyseerd en verwerkt in de onderstaande resultaten per locatie.

5.2.1 Katschiplaan

Op de Katschiplaan zijn zes interviews afgenomen met ouders, grootouders en begeleiders. Uit de interviews komt naar voren dat Katschiplaan door veel ouders wordt omschreven als een **toegankelijke, overzichtelijke** en **levendige buurt-speeltuin**, waar “voor ieder wat wils” is. Ouders noemen de locatie fijn om toezicht te kunnen houden gezien de open opzet. Ook zijn ouders positief over het concept ‘samenspeelplekken’ en dat de gemeente zich hiervoor in zet. De ouders zijn het er mee eens dat ook deze kinderen een plek verdienen waar ze kunnen spelen. Een vader legde hierover bijvoorbeeld uit dat het belangrijk is dat de jeugd veel verschillende kinderen tegenkomen, onbekend maakt immers onbemind.

Vooraf de recente aanpassingen in de speeltuin worden genoemd als duidelijke verbetering: de speeltoestellen voelen **veiliger, moderner en beter passend bij verschillende leeftijden**. Tegelijkertijd signaleren ouders een aantal verbeterpunten. Zo geven meerdere respondenten aan dat het soms **druk** kan zijn. Ook wordt genoemd dat sommige kinderen weinig uitdaging vinden in de lage klim- of glijonderdelen, terwijl anderen zich juist minder prettig voelen bij de grotere toestellen. Ondanks deze punten waarderen de meeste ouders de variatie in speelmogelijkheden en beschrijven ze de speeltuin Katschiplaan als een “*geweldige*” of “*erg fijne*” plek waar kinderen graag komen spelen. Ouders zijn over het algemeen tevreden over het onderhoud en schoonmaak. Verschillende geïnterviewden benoemen expliciet dat het onderhoud “*goed wordt bijgehouden*” en dat de staat van de speeltoestellen “*vertrouwen*” geeft. Wel wordt genoemd dat de aanwezigheid van (jong)-volwassenen in de speeltuin soms invloed heeft op het gevoel van comfort of vrijheid voor kinderen, bijvoorbeeld wanneer ouders of jongeren nabij bankjes rokend of luid aanwezig zijn. Ook vallen verschillen in gebruik op: sommige gezinnen komen vrijwel dagelijks vanwege de nabijheid terwijl anderen de speeltuin incidenteel bezoeken omdat hun kinderen het liefst spelen met zand en water (wat hier ontbreekt) of omdat ze variatie zoeken ten opzichte van de vaste speelplek thuis.

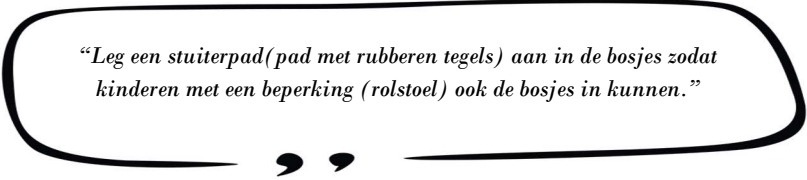
Ook op het gebied van samenspelen is het beeld positief. Samenspelen gebeurt spontaan en zonder duidelijke belemmeringen. De speeltuin wordt daarnaast gezien als een ontmoetingsplek voor gezinnen uit de buurt, waar kinderen gemakkelijk contact maken met anderen. Een moeder vertelde dat zij Katschiplaan kent als samenspeelplek vanwege haar aanwezigheid bij de opening van de speeltuin, maar gaf aan zelf nog geen kinderen met een beperking te hebben gezien. Zij merkt dat kinderen vaak in vaste schoolgroepjes spelen, waardoor haar dochter van zes minder makkelijk aansluiting vindt. Ook ervaart zij onveiligheid wanneer er hard wordt gevoetbald of met fatbikes door de speeltuin wordt gereden.

5.2.2 Meer en Bos

Voor dit onderdeel van het onderzoek zijn in totaal twaalf interviews afgenomen met ouders en begeleiders van kinderen die speeltuin Meer en Bos bezochten. Zeven van deze gesprekken vonden plaats tijdens de samenspeelmiddag. Op die manier zijn er dus ook ouders of begeleiders van kinderen met een verstandelijke beperking geïnterviewd. Daarnaast zijn informele gesprekken gevoerd met ouders op de dagen van de observaties.

Uit de interviews komt naar voren dat Meer en Bos door veel ouders wordt omschreven als een **natuurlijke, rustige en veilige plek** waar kinderen met **plezier** spelen. Over het algemeen wordt de speeltuin als **positief** ervaren door ouders. Zij geven aan dat de speeltuin **veel mogelijkheden** biedt, populair is en dat het een goed initiatief is van de gemeente dat er ook wordt gedacht aan kinderen met een beperking. De **bosrijke omgeving**, de **variatie** aan speelmaterialen en de **overzichtelijkheid** van de ruimte worden daarbij als belangrijke pluspunten genoemd. Sommige ouders vergelijken Meer en Bos met andere speelplekken, zoals de speeltuin bij de Bosjes van Pex. Hoewel die speeltuin ook aantrekkelijk is, waarderen zij dat Meer en Bos ruimer is opgezet, minder last heeft van rommel uit de bomen en een plek biedt waar kinderen “*lekker vies mogen worden*”. Veel gezinnen bezoeken de speeltuin eens per twee weken, vaak op de fiets, en zien het als een waardevolle speelplek waar kinderen van diverse leeftijden graag komen.

Tegelijkertijd geven verschillende ouders aan dat er nog verbeterkansen liggen, bijvoorbeeld voor kinderen in de ‘middenleeftijd’ of voor kinderen met een beperking waarvoor niet alle onderdelen goed toegankelijk zijn. Zo wordt genoemd dat de glijbaan te gevaarlijk zou zijn en daarmee niet toegankelijk genoeg. Ook wordt onder andere de wens uitgesproken:

“Leg een stuiterpad (pad met rubberen tegels) aan in de bosjes zodat kinderen met een beperking (rolstoel) ook de bosjes in kunnen.”

Een ander punt van aandacht is de **veiligheid**: sommige ouders vinden de locatie overzichtelijk en daardoor prettig toezicht houden, terwijl anderen aangeven dat hun kind “*gemakkelijk weg kan lopen*”. Dat werd ook aangegeven door een moeder van een kind met autisme. Ook werd benoemd dat oudere kinderen soms te wild spelen in zones die eigenlijk bedoeld zijn voor jongere kinderen. Qua schoonheid en onderhoud wordt de speeltuin positief ervaren en de picknicktafels worden ook gewaardeerd.

Een terugkerend punt van aandacht is het ontbreken van toiletten; het kwam in vrijwel elk interview terug in de reacties. Een moeder gaf bijvoorbeeld aan dat een toilet zeer wenselijk is, omdat ouders en hun kinderen vaak een uitje maken van een bezoek aan deze speelplek. Ze verblijven hier een langere tijd, maar moeten soms noodgedwongen weg omdat een kind of ouder naar het toilet moet, terwijl de kinderen nog niet uitgespeeld zijn. Doordat er geen toiletvoorzieningen zijn, gebruiken kinderen vaak de bosjes voor hun behoeften, wat vervolgens tot overlast leidt. De moeder heeft hiervoor al een verzoek bij de gemeente ingediend, maar ontving een negatief antwoord. Zij woont zelf in de buurt en benadrukt dat een toiletvoorziening een belangrijke verbetering zou zijn.

Samenspel gebeurt vooral bij de coöperatieve spelonderdelen, zoals de waterpomp en het zand. Veel ouders zien dit als essentieel verbindmiddel voor samenspel. Verschillende ouders moedigen aan om juist in dit soort samenspelende activiteiten verder te investeren. Ouders van zowel kinderen met als ouders van kinderen zonder beperking gaven aan dat er, los van eventuele beperkingen, vooral een natuurlijke *match* tussen kinderen moet zijn om tot samenspel te komen. “*Mijn zoon speelt gemakkelijker samen met iemand dan mijn dochter, die is meer verlegen*”, geeft een ouder aan. Ook zij benadrukten dat bepaalde speelelementen en speelactiviteiten dit makkelijker op gang brengen.

6. Conclusies en aanbevelingen

Op basis van bovenstaande onderzoeksresultaten komen we tot de volgende beantwoording van de onderzoeksvragen.

a) *Welke kinderen maken gebruik van de samenspeelplekken?*

De samenspeelplekken worden regelmatig tot veel bezocht door kinderen. De verdeling naar leeftijd en geslacht verschilt per dag en locatie, maar we zien over het algemeen iets meer kinderen tussen de vijf en acht jaar. Kinderen met een zichtbare beperking hebben wij tijdens onze reguliere observaties niet gezien. Dit komt overeen met een eerder uitgevoerd onderzoek op een andere Haagse samenspeelplek en met de resultaten die we hebben verkregen uit de interviews. De speelattributen die specifiek zijn gericht op kinderen met een fysieke beperking, zoals speciale schommels en hellingen, worden wel veel gebruikt door kinderen zonder een beperking.

b) *Hoe worden de samenspeelplekken ervaren?*

De twee onderzochte speelplekken zijn goed onderhouden en hebben een hoge speelwaarde door de variatie aan speelelementen en slimme zonering. Kinderen geven aan dat ze de speeltuinen (heel) leuk vinden. Beide speeltuinen hebben veel variatie en, met name Meer en Bos, ook uitdaging in het spel.

c) *Wat zijn obstakels - fysiek en sociaal - om niet naar de samenspeelplekken te gaan?*

De obstakels om wel of niet naar een samenspeelplek te gaan, hangen voor een deel samen met het type beperking. Wel zijn er een paar belangrijke generale aandachtspunten die uit ons onderzoek naar voren komen:

Fysiek: de twee onderzochte speelplekken hebben meerdere, interessante speelattributen die ook bespeelbaar zijn voor kinderen met een beperking. Omdat er veel variëteit is in speelmogelijkheden, is de speeltuin niet alleen leuk, maar kunnen kinderen met verschillende mogelijkheden alsnog spelen in de speeltuin. Inclusiviteit gaat echter ook over bereikbaarheid (ernaartoe), toegankelijkheid (op de plek zelf) en comfort door bijvoorbeeld voldoende aandacht te besteden aan geschikte parkeerplaatsen, brede en obstakelvrije paden en toiletvoorzieningen. De norm dat 70% van alle speelaanleidingen bereikbaar en bruikbaar zijn, wordt in Meer en Bos niet gehaald.

Met betrekking tot de bereikbaarheid (ernaartoe) zijn er nog een aantal algemene, praktische barrières die voor alle speeltuinen gelden: afstand tot de speeltuin, het ontbreken van eigen vervoer of afhankelijkheid van speciaal vervoer kan ervoor zorgen dat kinderen met een beperking minder makkelijk naar een speelplek kunnen komen.

Daarnaast dient te worden opgemerkt dat het van belang is om een scherp onderscheid te maken tussen fysieke toegankelijkheid en bespeelbaarheid. Ouders geven aan dat speelelementen bijvoorbeeld toegankelijk worden gemaakt via vlonders en hellingen, maar dat er in het speelelement vervolgens weinig of onbereikbare speelmogelijkheden voor kinderen met een beperking zijn. Het grote zand- en watertoestel bij Meer en Bos laat echter zien dat

dit wel mogelijk. Gemiste kans is echter dat de glijbaan vanaf dit inclusieve toestel in het zand eindigt.

De diversiteit aan beperkingen vraagt ook om maatwerk in de fysieke omgeving. Speeltuinen richten zich nu vooral op kinderen met een fysieke beperking. Voor kinderen met een visuele beperking kennen de speelplekken diverse obstakels doordat bijvoorbeeld gids- en geleidelijnen ontbreken, terwijl kinderen met ADHD en autisme bijvoorbeeld meer behoefte hebben aan een prikkelarme omgeving en voor kinderen met een gedragsmatige beperking wordt aanbevolen om een afgesloten plek door middel van hekwerk te realiseren.

Sociaal: Sociale toegankelijkheid is minstens zo belangrijk. Kinderen moeten vaak eerst aan elkaars verschillen wennen voordat samenspelen vanzelf kan verlopen.

Ouders gaven aan dat een beperking of opvallend gedrag soms confronterend kan zijn voor andere kinderen, ouders of zelfs professionals op de speelplek. Sociale oordelen, onbekendheid met beperkingen en handelingsverlegenheid bij begeleiders kunnen het leggen van contact bemoeilijken en samenspel vertragen. Professionals weten niet altijd waar een kind op dat moment aan toe is, welke signalen belangrijk zijn om op te letten of hoe zij contact en spel kunnen begeleiden. Ouders benadrukken dat extra kennis, training en uitwisseling hierover essentieel zijn om kinderen goed te ondersteunen.

Daarnaast ontmoeten kinderen met en zonder een beperking elkaar vaak nauwelijks, omdat gescheiden onderwijs gebruikelijk is in Nederland: kinderen met een beperking volgen regionaal speciaal onderwijs, terwijl kinderen zonder beperking naar lokaal regulier onderwijs gaan (Beekhuizen et al., 2025; Engelen et al., 2021; Visser et al., 2025). Hierdoor hebben veel kinderen geen klasgenoten in de buurt wonen, wat het leggen van contact op speelplekken bemoeilijkt. Bovendien hebben kinderen van speciaal onderwijs vaak pas laat tijd thuis, waardoor er doordeweeks weinig tijd overblijft om buiten te spelen.

Ook voor ouders zelf kunnen sociale drempels het bezoeken van een speeltuin bemoeilijken. Ze moeten rekening houden met de behoeften van hun kind en met hun eigen gevoelens en onzekerheden. Het bezoeken van een speelplek kan confronterend zijn, juist omdat de verschillen in mogelijkheden tussen kinderen daar sterk zichtbaar worden. Voor sommige ouders roept dit gevoelens op van kwetsbaarheid, verdriet of machteloosheid, omdat hun kind niet altijd kan meedoen met wat andere kinderen wel moeiteloos doen.

d) Wat hebben kinderen en ouders nodig om gebruik te maken van de samenspeelplek?

Naast een goede fysieke inrichting, zodat kinderen er veilig naartoe kunnen en zich op de plek zelf kunnen verplaatsen, geven ouders aan dat verschillende andere - voornamelijk sociale - factoren belangrijk zijn om de speeltuin daadwerkelijk te benutten.

Ten eerste is het belangrijk dat er andere kinderen aanwezig zijn met verschillende vaardigheden en beperkingen, zodat samenspel mogelijk wordt. Ouders benadrukken dat (lichte) begeleiding en toezicht essentieel zijn om kinderen met en zonder beperking met elkaar in contact te brengen en te ondersteunen bij het spel. Dit kan bijvoorbeeld door

vrijwilligers, buurtsportcoaches, kinderfysiotherapeuten of studenten. Hierbij is kennis van en ervaring met verschillende typen beperkingen cruciaal: volwassenen moeten kunnen inschatten waar een kind op dat moment aan toe is, signalen herkennen en spel en contact passend kunnen begeleiden. Tegelijkertijd is het ook belangrijk dat volwassenen, zodra dit kan, een stapje terug doen zodat kinderen de ruimte krijgen om zelf te spelen en te ontdekken, wat bijdraagt aan zelfstandigheid en eigen initiatief.

Ten tweede speelt organisatie van activiteiten een grote rol. (Deels) begeleidde spelactiviteiten stimuleren samenspel, vergroten sociale interactie en geven ouders de ruimte om even los te laten, te observeren of in contact te komen met andere ouders.

Ten derde is duidelijke promotie en communicatie over de aanwezigheid van samenspeelplekken en activiteiten essentieel. Ouders moeten weten waar en wanneer hun kind welkom is en wat de mogelijkheden zijn. Heldere informatie en begrijpelijke taal zorgen ervoor dat het aanbod laagdrempelig en aantrekkelijk wordt voor gezinnen met uiteenlopende inclusieve behoeften.

Kortom, om samenspeelplekken optimaal te benutten, is een combinatie nodig van fysieke toegankelijkheid, bespeelbaarheid, sociale toegankelijkheid, deskundige begeleiding, passende activiteiten en goede communicatie. Alleen dan kunnen kinderen met en zonder beperking veilig, plezierig en betekenisvol samen spelen.

- e) *Is er op de samenspeelplekken contact tussen kinderen met en zonder beperking? Zo ja, hoe zorgen we ervoor dat dit contact duurzaam is? Zo nee, hoe stimuleren we dit dan?*

Op de onderzochte samenspeelplekken waren alleen tijdens de samenspeeldag een aantal kinderen met een beperking aanwezig. Contact tussen kinderen ontstond vooral wanneer er een activiteit werd georganiseerd of een begeleider kinderen met elkaar in contact bracht. Programmering kan aan de ene kant kinderen meer te verleiden om naar inclusieve speelplekken te komen en aan de andere kant om het samenspel te faciliteren, organiseren en/of te begeleiden. Daarnaast zijn er bepaalde speelattributen, zoals waterelementen en sportvelden die de kans op samenspel - bij alle kinderen - lijken te verhogen, vanwege hun coöperatieve inslag.

Dit leidt tot de volgende aanbevelingen:

- **Blijf voorloper in het realiseren van inclusieve speelplekken**

De gemeente Den Haag is één van de voorlopers in Nederland op het gebied van het inclusief maken van speelplekken. Ook de mensen die we hebben gesproken voor dit onderzoek waarderen de inzet van de gemeente. Om het buiten spelen voor alle kinderen mogelijk te maken, is het van belang om als gemeente het creëren van speelmogelijkheden te blijven faciliteren. Daarbij geldt - zowel voor kinderen met als zonder beperking - dat er tussen kinderen grote verschillen zijn wat betreft vaardigheden, voorkeuren en speelgedrag. Zie kinderen met een beperking dus niet als een homogene groep. Variatie aan speelmogelijkheden is daarom altijd belangrijk.

- **Bepaal en benoem je ambitieniveau, zowel fysiek als sociaal**

De wens dat kinderen met en zonder een beperking met elkaar spelen, is nastrevenswaardig maar tegelijkertijd ook meteen het hoogste ambitieniveau. De eerste stap is dat kinderen met een beperking buiten spelen en speelplezier ervaren. Daarna komt pas het ‘samenbrengen’ en vervolgens het ‘samenspelen’ van kinderen met en zonder een beperking.

Dit alles kan gestimuleerd worden door alle speeltuinen in de openbare ruimte inclusief te maken en daar activiteiten te gaan organiseren. Of de inzet kan worden geconcentreerd in een aantal grotere speeltuinen met een wijkoverstijgende functie waar ouders specifiek naar toe komen omdat deze aan alle eisen en randvoorwaarden voldoet en omdat daar de kans groter is dat hier kinderen aanwezig zijn met verschillende vaardigheden en speelgedrag. Een beheerde speeltuinvereniging - die Den Haag op dit moment niet heeft - met duidelijke afrastering, toezicht, begeleiding, programmering, toiletvoorzieningen, verschillende speelzones en duidelijke communicatie over de aanwezige faciliteiten lijkt daarbij het best te passen bij de wensen van de ouders en bij de hogere ambitieniveaus.

Daarbij dient wel te worden opgemerkt dat het onmogelijk is om op één plek aan alle randvoorwaarden voor een samenspeelplek te voldoen. De plek die voldoet aan alle wensen van alle kinderen bestaat niet. Nu lijkt er relatief meer aandacht te gaan naar fysieke beperkingen, terwijl dit per wijkoverstijgende plek zou kunnen verschillen.

Naast de fysieke randvoorwaarden is het vooral van belang dat de sociale toegankelijkheid van dit soort plekken wordt vergroot door middel van activiteiten en begeleiding. Hier ligt bijvoorbeeld een taak voor de gemeente in samenwerking met welzijnsorganisaties en met (eerstelijns) zorgprofessionals. Daarbij kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van de tools die ontwikkeld worden in het onderzoek ‘[Samen Spelen](#)’ om kinderfysiotherapeuten, ergotherapeuten en buurtsportcoaches te ondersteunen bij het faciliteren van inclusief buitenspelen. Daarnaast biedt de [kennisbank](#) van het SamenSpeelNetwerk diverse handige tips.

Aangezien het waarschijnlijk is dat middelen ontbreken om deze activiteiten en begeleiding op iedere speelplek in de stad te organiseren, is dit een extra reden om in beleid en uitvoering meer de focus te leggen op een aantal specifieke plekken. Continuïteit en voorspelbaarheid door middel van vaste momenten, locaties en begeleiders vergroot de kans op herhaaldelijk samenspelen. Het geeft kinderen en ouders vertrouwen, veiligheid en duidelijkheid.

- **Hanteer een brede definitie van beperking**

In dit onderzoek hanteren we een brede definitie van het begrip *beperking*. Hoewel in de praktijk vaak eerst wordt gedacht aan fysieke beperkingen en daarmee aan fysieke toegankelijkheid, omvat de term een veel grotere diversiteit aan ontwikkelings- en functioneringsverschillen. Beperkingen kunnen lichamelijk, zintuiglijk, verstandelijk of psychisch van aard zijn, en variëren sterk in zichtbaarheid. Deze brede benadering helpt om niet alleen naar waarneembare beperkingen te kijken, maar naar het volledige spectrum aan behoeften van kinderen.

- **Neem de speelbeheerders mee in de bredere kijk op inclusiviteit**

Speelbeheerders hebben een belangrijke rol bij de (her)inrichting van speelplekken. Biedt hun training en handvatten aan zodat ze weten welke fysieke en sociale factoren van belang zijn voor een inclusieve speeltuin, zodat zij instructies kunnen geven aan ontwerpers, leveranciers en welzijnswerk. De aandacht lijkt daarbij nu nog te veel te liggen op de speelattributen (ter plekke) en nog te weinig op de bereikbaarheid (omgevingsfactoren) en belangrijke factoren in de sociale omgeving. Daarnaast is het van belang dat er meer rekenschap wordt gehouden met het feit dat een omgeving en speelattributen verschillende zintuigen (zien, horen, ruiken, voelen) kunnen prikkelen. Door deze diversiteit ook aan te bieden, ontstaat een hogere speelwaarde voor zowel kinderen zonder als kinderen met een specifieke beperking.

- **Betrek kindertherapeuten en buurtsportcoaches**

Het betrekken van buurtsportcoaches, kinderfysiotherapeuten, kinderergotherapeuten en andere professionals is essentieel om inclusief buitenspelen te ondersteunen. Volwassenen zijn soms onzeker over hoe ze kinderen met verschillende beperkingen kunnen begeleiden; ze weten niet altijd waar een kind op dat moment aan toe is, welke signalen belangrijk zijn om op te letten of hoe ze spel en contact passend kunnen stimuleren. Kinderfysiotherapeuten brengen specifieke kennis in over kinderen met een beperking: wat zij wél kunnen, welke fysieke uitdagingen er zijn en hoe kinderen ondersteund kunnen worden bij bewegen en spelen. Omdat deze kinderen vaak bekend zijn bij de praktijk, kunnen kinderfysiotherapeuten hen ook direct bereiken en betrekken bij buitenspeelactiviteiten. Buurtsportcoaches zijn getraind in het activeren van kinderen en het begeleiden van beweging in de context van een speeltuin, waarbij ze spel en interactie stimuleren. Samen vormen deze professionals een krachtige combinatie: de therapeutische kennis van de kinderfysiotherapeut ondersteunt de fysieke en ontwikkelingsgerichte begeleiding van kinderen, terwijl de coachvaardigheden van de buurtsportcoach het spel en de interactie tussen kinderen bevorderen.

- **Organiseer een wekelijks of maandelijks evenement**

Samenspel tussen kinderen die elkaar niet kennen is geen vanzelfsprekendheid op speelplekken, ongeacht de aan- of afwezigheid van een bepaalde beperking. Doordat kinderen met en zonder beperkingen vaak niet samen naar school gaan, weten ze minder goed hoe ze met elkaar om kunnen gaan en samen kunnen spelen. Door het organiseren van evenementen kunnen kinderen op een leuke, laagdrempelige manier kennis maken. Het advies is daarom om het buiten spelen en samenspelen te gaan stimuleren door op minimaal één speelplek activiteiten te gaan organiseren voor kinderen met verschillende vaardigheden. Met daarbij een focus op de handelingen die kinderen wél kunnen verrichten zodat zij in hun kracht worden gezet. Organiseer dit evenement op een vaste locatie en op vaste dagen en tijden zodat een dergelijk evenement langzaam kan groeien en ook vastigheid biedt voor ouders. Ga daarbij in de communicatie zorgvuldig om met het taalgebruik: benadruk niet uitsluitend de beperking, maar formuleer genuanceerd dat het evenement toegankelijk is voor álle kinderen. Dit kan bijvoorbeeld door inclusieve bewoordingen te gebruiken zoals “voor iedereen die loopt, rent of rolt”.

- **Maak gebruik van de kennis en het enthousiasme van ouders**

Naast de rol die gemeente, zorg- en welzijnsorganisaties kunnen spelen bij het organiseren van

evenementen, is het ook van belang om een netwerk op te bouwen van enthousiaste ouders om zo continu input te krijgen over wat wel en niet goed werkt en om hen ook te betrekken bij het opzetten en promoten van dit soort evenementen. Daarbij is Voorall een logische partner en kunnen studenten van hogescholen ook een rol vervullen. Ouders gaven in de focusgroep aan dat ze zich er vaak niet bij voelen horen, echter er ontstond ook herkenning: ouders realiseerden zich dat zij niet de enigen zijn die met deze lastige kwesties kampen. Deze inzichten leidden tot een gevoel van verbondenheid.

- **Verzamel voldoende kennis**

Dit onderzoek is gebaseerd op onderzoek op twee samenspeelplekken, aangevuld met vakliteratuur en kennis en expertise van de onderzoekers op andere locaties. Dit rapport biedt daarmee een goed eerste inzicht in het gebruik en de stimulerende en belemmerende factoren binnen de Haagse context. Meer gesprekken met kinderen en onderzoek op andere locaties kunnen meer inzicht geven hoe elders bepaalde plekken worden gebruikt, ervaren en gewaardeerd. Om zo inzicht te krijgen hoe daar wordt (samen)gespeeld en welke lessen daaruit kunnen worden getrokken voor andere (nieuwe) speelplekken. Ook het hierboven genoemde netwerk van ouders kan een belangrijke rol vervullen in het opdoen van nieuwe inzichten en om de vinger aan de pols houden van ontwikkelingen.

- **Samen Opgroeien en Gelijke Kansen**

Dit onderzoek laat zien dat inclusieve samenspeelplekken een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan gelijke kansen voor kinderen om te spelen, te bewegen en zich te ontwikkelen. Spelen is een kinderrecht volgens artikel 31 van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Wanneer kinderen vanwege fysieke, sociale of organisatorische drempels niet kunnen deelnemen, komt dit recht en daarmee hun kans op volwaardige participatie onder druk te staan.

Een inclusieve speelplek ondersteunt het principe van samen opgroeien: kinderen met en zonder beperking ontmoeten elkaar, verkennen elkaars mogelijkheden en leren omgaan met verschillen. Deze ontmoetingen bevorderen een inclusieve samenleving op de lange termijn. Door te investeren in plekken waar alle kinderen welkom zijn en mee kunnen doen, worden kinderen ondersteund om samen te spelen, samen te bewegen en samen op te groeien, met gelijke kansen voor ieder kind.

7. Geraadpleegde literatuur

Atkinson, C., Bond, C., Goodhall, N., & Woods, F. (2017). Children's access to their right to play: Findings from two exploratory studies. *Educational and Child Psychology*, 34(3), 20-36.

<https://doi.org/10.53841/bpsecp.2017.34.3.20>

Beekhuizen, R. Q., Bolster, E. A. M., Gorter, J. W., Henry, N. L., Visser, K., Wittink, H., Kotte, E. M. W., Sol, M. E., & Bloemen, M. A. T. (2025). Play Together? Unveiling Facilitators and Barriers to Inclusive Outdoor Play for Dutch Children With and Without Disabilities: A Qualitative Study. *Child: Care, Health and Development*, 51(6), e70154. <https://doi.org/10.1111/cch.70154>

Beekhuizen, R. Q., Bloemen, M. A. T., Bolster, E. A. M., Visser, K., van der Lugt, R., Bassa, M., Henry, N. L., Kotte, E. M. W., van Hartingsveldt, M., & Gorter, J. W. (2026). Can You See Us Play? Observing Inclusive Outdoor Play Behaviour Among Children With and Without Disabilities: A Mixed Methods Study. *Child: care, health and development*, 52(1), e70198.

<https://doi.org/10.1111/cch.70198>

Bianguin, N. (2018). The to play: A powerful promise made also to children with disability. *TCTP Today's children, tomorrow's parents*, 47(48), 18-27.

De Vries, S. & Van Veenendaal, W. (2012). Belang van buitenspelen. Literatuurstudie naar de gezondheidswaarde, de sociale en economische waarde. *Lichamelijke Opvoeding*, 4(100), 37-39.

Gemeente Den Haag (2023). *Richtlijn toegankelijkheid in de openbare ruimte: Ontwerprichtlijnen voor een toegankelijke inrichting van de Haagse openbare ruimte voor mensen met en zonder een functiebeperking* (RIS316006). Gemeente Den Haag.

Helleman, G. & De Visscher, S. (2022). Op zoek naar nieuwe verbindingen tussen kind en stad. *Ruimte & Maatschappij*, 13(4), 49-69.

Martin, A., Brophy, R., Clarke, J., Hall, C.J.S., Jago, R., Kipping, R., ... Simpson, S.A. (2022). Environmental and practice factors associated with children's device-measured physical activity and sedentary time in early childhood education and care centres: A systematic review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 19(1), 84. <https://doi.org/10.1186/s12966-022-01303-2>

Matthews, H. (1992). *Making sense of place: children's understanding of large-scale environments*. Harvester Wheatsheaf.

Morgenthaler, T., Schulze, C., Pentland, D., & Lynch, H. (2023). *Environmental Qualities That Enhance Outdoor Play in Community Playgrounds from the Perspective of Children with and without Disabilities: A Scoping Review*. <https://doi.org/10.3390/ijerph20031763>

Russell, W., Barclay, M. & Tawil, B. (2024). *Playing and being well: A review of recent research into children's play, social policy and practice, with a focus on Wales (Literature review)*. Play Wales.

Schreuer, N., Sachs, D., & Rosenblum, S. (2013). *Participation in leisure activities: Differences between children with and without physical disabilities*. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2013.10.001>

Stichting het Gehandicapte Kind (2025). *Ruim 1 op de 3 kinderen met handicap komen nooit bij speelplek in hun buurt*. Geraadpleegd van <https://gehandicaptekind.nl/nieuws-en-verhalen/ruim-1-op-de-3-kinderen-met-handicap-komen-nooit-bij-speelplek-in-hun-buurt>

Van Engelen, L., Ebbers, M., Boonzaaijer, M., Bolster, E., van der Put, I., & Bloemen, M. (2021). *Barriers, facilitators and solutions for active inclusive play for children with a physical disability in the Netherlands: A qualitative study*. <https://doi.org/10.1186/s12887-021-02827-5>

Veitch, J., Bagley, S., Ball, K., & Salmon, J. (2006). Where do children usually play? A qualitative study of parents' perceptions of influences on children's active free-play. *Health & Place*, 12(4), 383-393.

Visser, K., Beekhuizen, R., Bloemen, M., Gorter, J. W., van Ramshorst, K., Verhoeven, F., ... Bolster, E. (2025). Stimulating inclusive outdoor play: breaking the vicious circle between physical segregation and lack of social acceptance. *Disability & Society*, 1–22. <https://doi.org/10.1080/09687599.2025.2570347>

Yawkey, T.D. & Pellegrini, A.D. (Eds.) (2018). *Child's play: Developmental and applied (Vol. 20)*. Routledge.